

RIIGI TEATAJA

Nr. 69.

13. augustil 1935.

Nr. 69.

Art. 605. Õppejõudude tasude seadus.

606. Kohtutegelaste ametiriiete kirjelduse ja kandmise määruse täiendamise määrus.

607. Riigivanema otsus nr. 650.

608. Ringkonnakohtute, jaoskonnakohtunikude ja advokaatide ametiriietuse kandmise määrus.

609. Sisevete regulaarsete laevavähenduste ning regulaarsetel laevaliinidel reisijate- ja kaupadeveo korra ja tingimuste ning liinipidajate kohustuste määrus.

610. Agronoomide koja ajutine kodukord.

611. Teadaanne Rahvusvahelise konventsiooni inimelu kaitseks merel jõusseastumise kohta.

605. Õppejõudude tasude seadus.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 7. augustil 1935.

§ 1. Käesoleva seaduse järgi saavad tasu Haridus- ja sotsiaalministeeriumile, Kohtuministeeriumile ning Põllutöoministeeriumile alluvate avalikkude õppeasutiste ja õigustega erakoolide õppejõud.

§ 2. Õppejõud jagunevad teenistuse ja palga suhtes koolijuhatajateks, koolijuhataja abideks, osakondade ja õppetöökodade juhatajateks, vanemateks õpetajateks, õpetajateks, nooremaiks õpetajaiks, õpetajaameti kandidaatideks, vanemateks instruktoriteks, instruktoriteks ning õppinud töölisteks (tegelikude tööde juhatajateks).

§ 3. Õppejõud saavad tasu Riigiteenijate tasude seaduse (RT 31 — 1935) üldpalgaredelis ettenähtud astmete, palganormide ja elukalliduse rajoonide järgi kuus vastavalt käesoleva paragrahvi juurde kuuluvale tabelile.

Õppejõudude

Õppeasutise nimetus	Juhataja			Juhataja abi			Osakonna juhataja		
	Aste	Kuupalk Kr.		Aste	Kuupalk Kr.		Aste	Kuupalk Kr.	
		I raj.	II raj.		I raj.	II raj.		I raj.	II raj.
1. Gümnaasium, pedagoogium, õpetajate seminar ja keskkool	XI	200	190	XIV	175	170			—
2. Kõrgema astme kutsekool ja kutsekeskkool	XI	200	190	XIV	175	170	XV	165	160
3. Kolmeaastase kursusega tööstuslik ja majanduskool; kolme- ja kaheaastase kursusega põllumajanduslik, aiandus-, kodumajandus-, kalandus- ja kaevanduskool	XIV	175	170	XV	165	160			—
4. Riigi hoolekandekool, Riigi kurtummadekool ja Riiklik lastekodu	XV	165	160	XIX	120	115			—
5. Alaealiste parandusasutis	XV	165	160	XVII	140	135			—
6. Kaheaastase kursusega tööstuslik ja majanduskool; üheaastase kursusega põllumajanduslik, aiandus- ja kodumajanduskool; õppetöökoda	XV	165	160			—			—
7. Üheaastase kursusega tööstuslik ja majanduskool	XVII	140	135			—			—
8. Algkool, kus 12 või rohkem klassikomplekti	XVII	140	135	XX	110	105			—
9. Defektsete laste kool	XVII	140	135			—			—
10. Täienduskool	XIX	120	115			—			—
11. Algkool, kus 6—11 klassikomplekti	XIX	120	115	XX	110	105			—
12. Algkool, kus alla 6 klassikomplekti	XX	110	105			—			—

- Märkus: I. Käesolevas tabelis on lit. a all märgitud kõrgema haridusega õppejõud.
- II. Kuressaare merekoolis makstakse palka juhatajale p. 3 järgi ja õpetajaile
- III. Punktides 8—12 nimetatud õppeasutiste õppejõududele, kes on omanenue 1. augusti 1935, makstakse palka kahe astme võrra kõrgemalt
- IV. Õppejõududele avalikkudes algkoolides, mis asuvad väljaspool linna või õppejõududele ettenähtud normidest, välja arvatud nende koolide
- V. Pedagoogiumi või õpetajate seminari alg- või täienduskooli juhatajale

Lisa § 3. juurde.

tasude tabel.

Vanem õpetaja			Õpetaja			Vanem instruktor			Instruktor			Õpetaja ameti kandidaat ja noorem õpetaja			Õppinud tööline (tegelikkude tööde juhataja)		
Aste	Kuu-palk Kr.		Aste	Kuu-palk Kr.		Aste	Kuu-palk Kr.		Aste	Kuu-palk Kr.		Aste	Kuu-palk Kr.		Aste	Kuu-palk Kr.	
	I raj.	II raj.		I raj.	II raj.		I raj.	II raj.		I raj.	II raj.		I raj.	II raj.		I raj.	II raj.
a) XVI	155	150	a) XVII	140	135	XIX	120	115	XX	110	105	a) XIX	120	115	XXIII	83	81
b) XIX	120	115	b) XX	110	105							b) XXI	100	98			
XVI	155	150	XVII	140	135	XIX	120	115	XX	110	105	XIX	120	115	XXIII	83	81
a) XVI	155	150	a) XVII	140	135	XX	110	105	XXI	100	98	a) XIX	120	115	XXIII	83	81
b) XIX	120	115	b) XX	110	105							b) XXI	100	98			
XX	110	105	XXI	100	98	XXI	100	98	XXII	92	90	XXIII	83	81	XXIII	83	81
XVIII	130	125	XIX	120	115							XX	110	105			
a) XVII	140	135	a) XVIII	130	125	XX	110	105	XXI	100	98	a) XX	110	105	XXIII	83	81
b) XIX	120	115	b) XX	110	105							b) XXI	100	98			
a) XVIII	130	125	a) XIX	120	115	XX	110	105	XXI	100	98	a) XX	110	105	XXIII	83	81
b) XIX	120	115	b) XX	110	105							b) XXI	100	98			
XXI	100	98	XXII	92	90							XXVI	70	69			
XX	110	105	XXI	100	98							XXIII	83	81			
XX	110	105	XXI	100	98	XXI	100	98	XXII	92	90	XXIII	83	81	XXIII	83	81
XXI	100	98	XXII	92	90							XXVI	70	69			
XXI	100	98	XXII	92	90							XXVI	70	69			
XXI	100	98	XXII	92	90							XXVI	70	69			

dude palgad ja lit. b all kõrgema hariduseta õppejõudude palgad.

p. 2 järgi.

danud kõrgema hariduse, keskkooli õpetaja kutse ja olnud teenistuses õppejõuna tabelis tähendatud vastavatest normidest kuni 1. augustini 1937.

alevi administratiivpiire, makstakse palka ühe astme võrra madalamalt algkoolide juhatajad.

makstakse palka p. 7 järgi.

§ 4. Käesoleva seaduse mõttes loetakse kõrgema astme kutsekoolideks Riigi Kunsttööstuskool, Tallinna Tehnikum, Tallinna Merekoool, Kehtna Kõrgem Kodumajanduskool ning keskkooli haridusel põhjenevad vähemalt kolmeaastase kursusega kutsekoolid; kutsekeskkoolideks loetakse kuueklassilise algkooli haridusel põhjenevad vähemalt nelja-aastase kursusega kutsekoolid, kodumajanduskeskkoolid, põllutöökeskkoolid, Kuressaare merekoool ja kaubanduskeskkoolid.

§ 5. Pedagoogiumi ja õpetajate seminaride, samuti ka nende juures asuvate keskkoolide määralsed õppejõud saavad pedagoogiumi või õpetajate seminari juures asuvas alg- ja täienduskoolides sama tasu, mis pedagoogiumis või õpetajate seminaris või nende juures asuvas keskkoolis.

§ 6. Kõrgema haridusega õppejõududeks käesoleva seaduse mõttes loetakse isikud, kes lõpetanud Tartu Ülikooli, kõrgema sõjakooli, 1920. a. põhikirja (RT 81/82 — 1920) alusel töötanud Tallinna Tehnikumi, Kunstikool „Pallase“ või Tallinna või Tartu konservatooriumi, kui neil omandatud gümnaasiumi või sellele vastav haridus, samuti ka isikud, kes lõpetanud enne 15. novembrit 1917. a. kõrgema õppeasutise end. Vene riigis, ja välismaa kõrgemate õppeasutiste lõpetajad, kui viimased asutised Haridus- ja sotsiaalministri poolt tunnustatud vastavaks ülaltoodud Eesti Vabariigi kõrgematele õppeasutistele.

§ 7. Klassikomplekti all käesolevas seaduses mõistetakse õpilaste kogu, keda õpetaja õpetab ühes ruumis ühel ajal ja kes sellena kinnitatud koolivõrgus.

§ 8. Koolijuhatajaiks, juhataja abideks, osakondade ja õppetöökodade juhatajaiks, vanemaiks instruktoreiks, instruktoreiks ja õppinud töölisteks (tegelikkude tööde juhatajaiks) loetakse need, kes kinnitatud või määratud vastavatele kohtadele, nooremaiks õpetajaiks — need, kes teenivad õpetajakohtadel 1.—3. teenistusaastal, õpetajaiks, kes teeninud avalikus või erakoolis õppejõuna 3 aastat, ja vanemaiks õpetajaiks, kes teeninud avalikus või erakoolis õppejõuna vähemalt 9 aastat ja vastavalt Haridus- ja sotsiaalministri või Põllutööministri poolt kinnitatud vanemaks õpetajaks. Riigikaitsealise kasvatus- ja õpetuse õpetajail võetakse arvesse ka teenistus ohvitserina tegelikus kaitseväes, samuti võetakse arvesse kutseliste eriainetes õpetajail kutsekoolides nende teenistus vastaval erialal vastavalt Haridus- ja sotsiaalministri või Põllutööministri otsusele.

§ 9. Peale palga makstakse õppejõududele riigiteenijate normide järgi teenistusvanusetasu vastava palgaastme järgi, kui õppejõu nädalatundide arv on 100% või üle õpetaja nädalatundide normaalarvust. On aga õppejõu tundide arv alla normaalarvu, makstakse talle teenistusvanusetasu Riigiteenijate tasude seaduse § 6 alusel selle palgaastme järgi, millele vastab suuruselt tema palk; kui aga see palk ei vasta ühelegi palgaastmele — makstakse teenistusvanusetasu sellele palgale suuruselt järgneva madalama palgaastme normi järgi.

§ 10. Maa-algkoolides on õppejõudude arv võrdne koolivõrgus kinnitatud kooli klassikomplektide arvuga. Need õppejõud jaotavad endi vahel kogu kasvatustöö ja kõik õppetunnid, kusjuures koolijuhataja ja juhataja abi tundide arv väheneb kummalgi 2 nädalarunni võrra iga klassikomplekti kohta, juhatajal teisest klassikomplektist alates ja juhataja abil üheteistkümnendast klassikomplektist alates, kuid koolijuhataja tundide arv ei tohi seejuures langeda alla 10 ja juhataja abi tundide arv alla 16 nädalas.

Põhjendatud asjaoludel ja õpetajaid kinnitava asutise sellekohasel loal võib õppejõudude arv maa-algkoolis ületada klassikomplektide arvu. Sel korral on õpetajate nädalatundide normaalarv kuni 10 klassikomplektiga algkoolis 30 ja üle selle arvu klassikomplektidega algkoolis 28. Õpetajatele, kelle tundide arv neil juhtudel on alla selle normi, makstakse tasu iga nädalatunni eest vastavalt $\frac{1}{28}$ või $\frac{1}{30}$ § 3 nimetatud palgast. Tundide eest, mis õppejõud neil juhtudel annab algkoolis üle 28 või 30, tasu ei maksta.

§ 11. Õpetaja nädalatundide normaalarv on: 1) Tallinna tehnikumis, õpetajate seminaris, pedagoogiumis, pedagoogiumi kesk-, alg- ja täienduskoolis ning seminari algkoolis, eesti keele õpetajal gümnaasiumides ning kesk-, kõrgema astme kutse- ja kutsekeskkoolides, Riigi Kunsttööstuskooli eriainete, merekooli merenduse ja tehniliste ainete õpetajail, kutsekooli eriainete õpetajail, kelle õppetegevus koolis kestab ka suvel, ja õpetajail põllumajanduslikus kutsekoolis, kus õppetöö kestab vähemalt 42 õppenädalat aastas, kui ka Riigi kunsttööstuskooli ja Tallinna tehnikumi osakonna juhatajal 20, kusjuures kutsekooli eriainete õpetajate õppepraktika tund rühmitatud klassiga loetakse pooleks tunniks; 2) gümnaasiumide, kesk- ja kutsekoolide teiste ainete õpetajail, õpetajail teistes põllumajanduslikkudes kutsekoolides, õpetajail hoolekandekoolis, kurtummade ja teiste defektsete laste koolides ning alaealiste parandusasutises 25, kusjuures põllumajanduslikkude kutsekoolide eriainete õpetajate õppepraktika tund rühmitatud klassiga loetakse pooleks tunniks; 3) linna alg- ja täienduskoolides 28, kusjuures see arv võib linna-algkoolis väheneda kuni 26, kui maksev tunnikava ei võimalda klassikomplektide arvuga võrdse õppejõu arvu juures 28 tunni andmist ühes koolis, ja 4) maatäienduskoolides või klassides ja samuti nendes maa-algkoolides, mille juures töötavad täienduskoolid või klassid, 30. Kui õpetaja nädalatundide arv on nimetatud koolides alla ülaltoodud normide, siis makstakse talle tasu tundide arvu järgi iga nädalatunni eest vastavalt koolitüübile või ainele $\frac{1}{20}$, $\frac{1}{25}$, $\frac{1}{28}$ või $\frac{1}{30}$ § 3 näidatud palgast. Samadel alustel makstakse tasu ka lisatundide eest, välja arvatud algkoolid, kus lisatundide eest tasu ei maksta.

Alievalgkoolides, kus õppeaja kestus on ühtlustatud linnaalgkoolide õppeajaga, arvestatakse sama nädala tundide arv kui linnaalgkoolides.

Maksmapandavates tunnikavades võib näha ette üksiku aine tundide koondamise teatud aastaajale. Sellisel juhul makstakse õpetajale tasu kuuviisi tunnikavas näidatud nädalatundide arvu järgi, kusjuures iga tunnikavas näidatud nädalatunni kohta õppejõul tuleb tegelikult anda aastas 32 tundi, kui nädalatundide normaalarvuks on 25, ja 42 tundi, kui nädalatundide normaalarvuks on 20.

§ 12. Õppetöökoja juhataja, vanema instruktori, instruktori ja õppinud töölise (tegelikude tööde juhataja) õppe- ja töötundide koguarv koolis ja töökojas on 45 nädala kohta. Kui nad on palgatud vähemale või rohkemale tundide arvule, siis arvutatakse vastavalt ka töötasu.

§ 13. Tallinna Tehnikumi, pedagoogiumi, õpetajate seminari, gümnaasiumi (RT 47 — 1934), Riigi kunsttööstuskooli, keskkooli haridusel põhineva vähemalt kolmeaastase kursusega kutsekooli ja Tallinna merekooli juhataja nädalatundide arv on 8 ja nende õppeasutiste juhataja abi nädalatundide arv on 12, hoolekandekooli, kurtummade ja teiste defektsete laste koolide ning alaealiste parandusasutise juhatajate tundide arv on 10 ja juhataja

abi tundide arv 15. Põllumajanduslikkudes kutsekoolides ja ühe- või kaheaastase kursusega maatüübilistes kodumajanduskoolides, mis varustatud internaadiga ja talumajapidamisega, loetakse kooli juhatamine klassikomplekti kohta 2 nädalatunni ette ja internaadi juhatamine vastavaks 3-le nädalatunnile. Teiste koolide juhataja ja juhataja abi annab iga klassikomplekti kohta 2 tundi nädalas vähem § 11 mainitud õpetaja nädalatundide normaalarvust, kuid koolijuhatajal tundide arv ei või seejuures langeda alla 10 ja juhataja abil alla 15 nädalas. Kui aga koolijuhataja või juhataja abi tundide arv on väiksem ülaltoodud normidest, siis arvatakse nende palgast maha tasu normini puuduvate tundide eest õpetaja tasu normi järgi. Lisatundide eest makstakse koolijuhatajale ja koolijuhataja abile tasu õpetaja tasunormide järgi.

Ühe põhiosakonnaga vähemalt 3-aastase kursusega meestööstuskooli juhataja annab 12 tundi nädalas, koolides aga, kus on rohkem põhiosakondi, 8 tundi nädalas ja juhataja abi 12 tundi nädalas.

§ 14. Lisatundide üle § 11, 12 ja 13 nimetatud tundide normi, kuid mitte üle 25% õpetaja, instruktori või õppinud töölise tunni normist, võib õppejõud tarbe korral anda vastavalt Haridus- ja sotsiaalministeeriumi vastava valitsuse või osakonna või Põllutööstusministeeriumi loaga.

§ 15. Riigi- ja omavalitsuse teenijad võivad anda tunde avalikkudes õppeasutistes ja õigustega erakoolides ametisse määrava ülemuse loaga, kuid nende tundide arv õppeasutistes ei tohi ületada 25% õpetaja nädalatundide normist.

§ 16. Uuestiasutatud koolides võib kahel esimesel õppeaastal vastavalt Haridus- ja sotsiaalministri või Põllutööstusministri loaga õppejõudude nädalatundide normaalarv väheneda kuni poole normini, kusjuures õppejõud on kohustatud võtma osa kooli asutamisega ühendusesolevaist töist (raamatukogude ja kabinetide korraldamine, õppevahendite soetamine jne.).

§ 17. Kui koolijuhataja on ühtaegu enam kui ühe avaliku kooli või õigustega erakooli juhatajaks, siis koolijuhataja palga määramisel arvatakse kokku kõigis koolides olevad klassikomplektid või osakonnad ja palk määratakse selle tema juhatamisel oleva õppeasutise tüübi järgi, kus palk on suurem; talle kuuluvad tunnid arvutatakse selle koolitüübi järgi, kus õpetaja tundide normaalarv on väiksem. Kui juhatajal on ühtaegu juhatada kolm või rohkem koole, siis Vabariigi Valitsus võib talle määrata lisatasu kuni poole palga suuruses kolmanda kooli juhatajale § 3 põhjal kuuluva palga normi järgi.

Samuti arvutatakse ka juhataja abi palk, kui klassikomplektide või osakondade arv koolides kokku õigustab juhataja abi ametisse seadmise, võttes seejuures aluseks selle koolitüübi klassikomplektide või osakondade arvu, mis juhataja abi määramisel väikesem.

§ 18. Kõigis koolides, välja arvatud algkoolid, makstakse õppejõududele tasu asetäitetundide eest iga antud tunni eest $\frac{1}{160}$ osa tema kui õpetaja kuupalgast ilma teenistusvanusetasuta, nädalatundide normaalarvu juures, kuid ainult siis, kui asetäitetundide andmine toimub täienduskoolides koolinõuniku loal ja teistes koolides vastavalt Haridus- ja sotsiaalministeeriumi vastava valitsuse või osakonna või Põllutööstusministeeriumi nõusolekul. Algkoolides ei maksta õppejõududele tasu asetäitetundide eest. On aga õppeasutisse määratud õppejõu asetäitja, siis makstakse viimasele tasu § 3 normide järgi.

§ 19. Peale § 10, 11, 12 ja 13 nimetatud õppetundide on õppejõud kohustatud tegema tasuta tarvilikke õppe- ja kasvatustegevusega ühendusesolevaid töid, nagu korrapidamine koolis, õpilaste järelevalve, klassi juhatamine, klassi raamatukogu hoidmine, raamatute väljaandmine, kirjalikkude tööde korraldamine, füüsiliste ja keemiliste katsete ettevalmistamine, õppeseadiste ja vahendite soetamine ja hoidmine, õpilaste tegelikkude tööde juhtimine ja järelevalve internaadis, õppetöökojas, koolitalumajapidamises ja harjutuskohtadel; maalasuvais põllumajandus- ja kodumajanduskutsekooles ka nõu-
anne väljaspool kooli.

Õppejõududele makstakse eri tasu internaadiga ühendusesoleva töö, koolitalumajapidamise või selle haru või ettevõtte juhtimise ning teiste eriu-
lesannete eest riigikoolides kooli erisummadest vastavalt Haridus- ja sotsiaal-
ministri või Põllutööstusministri määramisel ja teistes koolides kooli ülalpidaja
summadest viimase määramisel.

§ 20. Valla- ja maaomavalitsuste poolt ülalpeetavate avalikkude alg-
ja täienduskoolide õppejõudude palgast maksab riik 90% ja koolide ülal-
pidajad 10%, teiste avalikkude alg- ja täienduskoolide õppejõudude palgast
maksab riik 76% ja kooliülalpidajad 24% ning avalikkude gümnaasiumide
ja keskkoolide ning õigustega eragümnaasiumide ja keskkoolide õppejõudude
palgast — riik 64% ja koolide ülalpidajad 36%. Samas vahekorras maks-
takse ka lisa- ja asetäitendite tasu ning asetäitjate õpetajate ja tagavara-
õpetajate palgad, kusjuures kooliülalpidaja osa maa tagavaraõpetaja palgast
maksab maavalitsus.

Riigikoolide, avalikkude kutsekoolide ja õigustega erakutsekoolide õppe-
jõudude palk ning lisa- ja asetäitendite tasu on tervelt riigi kanda.

Õppejõudude teenistusvanusetasu maksab riik.

§ 21. Avalikkude koolide juhatajaile ja väljaspool linna ja alevi admi-
nistratiivpiire asuvate alg- ja kutsekoolide õpetajaile on kooli ülalpidaja ko-
hustatud andma korteri ühes kütte ja valgustusega, kuna teistele õppejõu-
dudele antakse korter ühes kütte ja valgustusega, kui korter on kooli juures
olemas. Korteri eest ühes kütte ja valgustusega maksab korterisaaja üüri
maa- või linnavalitsuse (riigikoolides vastavalt Haridus- ja sotsiaalministee-
riumi vastava valitsuse või osakonna või Põllutööstusministeeriumi) poolt määratud
normi järgi, kusjuures korterisaaja poolt makstav üür ei tohi ületada 10%
õppejõu palgast. Korterisaaja poolt selles korras makstav üür loetakse korteri
tegelikuks hinnaks. Riigi kurtumade ja hoolekandekoolides ning maal
asuvais põllu-, aia- ja kodumajanduskoolides antakse õppejõududele korter
ühes kütte ja valgustusega tasuta. Alaealiste parandusasutises antakse õppe-
jõududele korter tasuta.

§ 22. Kui ühe perekonna liikmed töötavad õppejõududena samas
koolis ja ühele neist § 21 alusel kooli ülalpidaja annab korteri natuuras, ei
ole kooli ülalpidaja kohustatud andma teistele sama perekonna liikmeile eri
korteri ega maksta valla- ja maavalitsuse poolt ülalpeetavates algkoolides
10% palgast. Ühe perekonna liikmeiks loetakse selles paragrahvis väljen-
datud juhtudel mees ja naine, vanemad ja lapsed, kui viimased elavad koos
vanematega ja neil on ühine majapidamine.

§ 23. Peale palga ja teenistusvanusetasu makstakse õppejõududele,
kellel on vähemalt 50% käesolevas seaduses määratud tundide normaalarvust
nädalas, laste abiraha riigiteenijate kohta käivate määruste ja normide järgi,

linna või alevi poolt ülalpeetavates avalikkudes alg- ja täienduskoolides koolide ülalpidaja poolt, teistes avalikkudes koolides ning neis õigustega erakoolides, kus õpetajate palgast vähemalt 64% riigi kanda, riigi poolt. Asetätetundide eest saadavat tasu ei arvestata perekonnaabiraha saamise õiguse määramisel, kuid lisatundide tasu arvestatakse. Kui õppejõu palk on alla või ületab riigiteenijate üldpalgaredelis ettenähtud astme palga, siis makstakse lasteabiraha lähema kõrgema palgaastme järgi.

§ 24. Palk, teenistusvanusetasu ja lasteabiraha makstakse õppejõududele samadel tähtaegadel kui riigiteenijatele, riigikoolides kooli krediidi käsutaja, muis avalikkudes koolides ning õigustega erakoolides kooli ülalpidaja kaudu. Palga saatmise kulusid kooli asupaika ei arvata maha õppejõu palgast.

§ 25. Avalikkudes õppeasutistes ja õigustega erakoolides, kus õppejõudude palgast on vähemalt 64% riigi kanda, saavad õppejõud, kellel nimetatud koolides on vähemalt 50% tundide normaalrivist, samuti ka nende perekonnaliikmed ühistel alustel riigiteenijatega arstiabi ja ühekordset abiraha sünnitamise ning surma puhul — valdade poolt ülalpeetavais koolides maavalitsuselt ja kõigis teistes koolides koolide ülalpidajalt. Haige õppejõu palga maksavad riik ja omavalitsus § 20 määratud vahekorras. Rahalise toetuse määramisel sünnitamise ja surma puhul ei arvestata lisa- ja asetäite-tundide eest saadud tasu.

§ 26. Teenistusest vabanemise puhul teenistustasu maksmise lõpetamise kohta, samuti teenistustasu maksmise kohta reservi viimise, haiguse, parandamata haiguse pärast teenistusest vabastamise, surma, teenistusest puudumise, ajutiselt ametist tagandamise või vahi alla võtmise puhul kohaldatakse õppejõudude ja nende perekondade suhtes Riigiteenijate tasude seaduse (RT 31 — 1935) § 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 ja 25 eeskirju, kusjuures palga edasimaksmisel loendatud paragrahvides ettenähtud juhtudel ei võeta arvesse lisa- ja asetäite-tundide tasu.

§ 27. Avalikkude õppeasutiste ja õigustega erakoolide õppejõud saavad kooli ülalpidaja poolt lubatud ametisõitruudel kooli ülalpidajalt sõidu- ja päevaraha ühistel alustel riigiteenijatega. Tagavaraõpetajatele maksab sõidukulud ja päevarahad neid komandeeriv asutis riigiteenijate kohta maksvate normide järgi.

§ 28. Käesolev seadus hakkab maksma 1. augustist 1935.

§ 29. Käesoleva seaduse maksamahakkamisega kaotavad maksvuse Avalikkude õppeasutiste ja õigustega erakoolide õppejõudude tasude seadus (RT 22 — 1928, RT 33 — 1930, RT 39 — 1931, RT 28 — 1934, RT 81 — 1934 ja RT 39 — 1935), Põllumajandusliikude koolide õppejõudude tasude seadus (RT 31 — 1928 ja RT 39 — 1935), Kodumajandusliikude koolide õppejõudude tasude seadus (RT 42 — 1935) ja Õppejõudude teenistuse seaduse (RT 59 — 1931, RT 5 — 1934 ja RT 37 — 1934) § 54, 58, 59, 60, 62, 77, 78 ja 79.

Tallinnas, 7. augustil 1935.

K. Päts

Peaminister

Riigivanema ülesannetes.

N. Kann

Haridus- ja sotsiaalminister.

606. Kohtutegelaste ametiriiete kirjelduse ja kandmise määrase täiendamise määrus.

Antud Vabariigi Valitsuse poolt 2. augustil 1935.

Alus: Kohtutegelaste ametiriietuse seadus (RT 18 — 1935).

Kohtutegelaste ametiriiete kirjelduse ja kandmise määrus (RT 19 — 1935) täiendatakse § 8¹ järgmises redaktsioonis:

§ 8¹. Vannutatud advokaadid ei ole kohustatud kandma ametiriietust ega vannutatud advokaatide abid ja eraadvokaadid neile määratud ühtlast riietust jaoskonnakohtunikkude juures.

Tallinnas, 2. augustil 1935.

Peaminister K. Päts.

Kohtuminister Joh. Müller.

Riigisekretäri abi D. Treude.

607. Riigivanema otsus nr. 650.

7. augustil 1935.

Luban avada Eraõppeasutuste seaduse muutmise seaduse (RT 66 — 1934) § 12 p. 1 ja Keskkoolide seaduse (RT 47 — 1934) § 22 põhjal Rootsi Haridusseltsi poolt ülalpeetava rootsi õppekeelega „Rootsi erakeskkooli“ Haapsalus, arvates 1. augustist 1935. Esimeseks võõrkeeleks kinnitan selles koolis eesti keele ja teiseks võõrkeeleks inglise keele.

K. Päts

Peaminister

Riigivanema ülesannetes.

N. Kann

Haridus- ja sotsiaalminister.

608. Ringkonnakohtute, jaoskonnakohtunikkude ja advokaatide ametiriietuse kandmise määrus.

Antud Kohtuministri poolt 9. augustil 1935.

Alus: Kohtutegelaste ametiriietuse seaduse § 5 (RT 18 — 1935).

Ringkonnakohtute esimehed, abiesimehed ja alalised liikmed, jaoskonnakohtunikud ja lisajaoskonnakohtunikud, kohtu-uurijad ringkonnakohtu istungeist kohtunikuna osavõtmisel, ringkonnakohtute prokurörid ja nende abid, ringkonnakohtute sekretärid ja nende asetäitjad ning vannutatud advokaadid kannavad ametiriietust alates 15. oktoobrist 1935. Samast tähtjast alates kannavad neile määratud ühtlast riietust vannutatud advokaatide abid ja eraadvokaadid.

Tallinnas, 9. augustil 1935.

Kohtuminister Joh. Müller.

609. Sisevete regulaarsete laevauhenduste ning regulaarsetel laevaliinidel reisijate- ja kaupadeveo korra ja tingimuste ning liinipidajate kohustuste määrus.

Antud Teedeministri poolt 8. augustil 1935.

Alus: Teedeseaduse § 75 (RT 60 — 1935).

§ 1. Load regulaarsete laevauhenduste pidamiseks sisevetel annab Teedeminister tarviduse järgi. Teedeministri loata on keelatud masinajõul liikuvate laevadega regulaarsete laevauhenduste pidamine reisijate ja kaupade veoks.

Regulaarseks laevauhenduseks loetakse korduvat tasulist reisijate või kaupade ja postivedu laeval, kusjuures liikumise lähte-, vahe- ja sihtsadamad või peatuspunktid on kindlaks määratud kas sõiduplaaniga või avaldatud kuulutusega või mõnel muul teel.

§ 2. Sooviavaldised regulaarsete laevauhenduste pidamiseks esitatakse Teedeministrile veeteede valitsuse kaudu ja need peavad sisaldama:

- 1) sooviavaldaja nime- ja perekonnanime ning elukoha;
- 2) laevade nimed, millega ühendust kavatsetakse pidada;
- 3) laevaliini lähte-, vahe- ja sihtsadamate või peatuspunktide nimetused;
- 4) kui kauaks vastavat luba soovitakse;
- 5) reisijate-, kauba- ja postiveo hinnad ja sõiduplaanid.

§ 3. Laevaliinipidaja on kohustatud loas tähendatud ajal ja tingimustel regulaarset laevauhendust pidama sõiduplaani kohaselt ning vedama reisijaid ja kaupu kindlaksmääratud veohindade järgi. Samuti on laevaliinipidaja kohustatud vastavalt postitalituse määrustele ja korraldustele vedama posti kindlaksmääratud tasu eest ning hoidma tema kätte usaldatud postisaadetistesse puutuvaid saladusi.

§ 4. Regulaarsete laevauhenduste sõiduplaani ning reisijate-, kauba- ja postiveo hinnad kinnitab Teedeminister.

§ 5. Laevaliinipidaja ei tohi Teedeministri loata laevauhenduse pidamist lõpetada või katkestada ega muudatusi teha kinnitatud sõiduplaanis.

§ 6. Laevauhenduse avamisest, muutmisest, katkestamisest või lõpetamisest on laevaliinipidaja kohustatud teatama postkontorile, kelle posti ta veab, ning rahvale ajalehtede ja kuulutuste kaudu Teedeministri poolt määratud korras.

§ 7. Laevauhenduse ajal peab laeval ja peatuskohtadel olema nähtaval kohal välja pandud sõiduplaan ning reisijate- ja kaubaveotariifid.

§ 8. Laevaliinipidaja on kohustatud korras hoidma laeva poolt kasutatavaid erasildu kokkuleppel sillaomanikuga.

§ 9. Laevaliinipidaja on kohustatud igast ettetulnud õnnetusest või muust erakorralisest juhtumisest teatama viibimata Teedeministeeriumile.

§ 10. Ei täida laevaliinipidaja laeva ühenduse pidamise nõudeid, võib Teedeminister laevauhenduse loa tühistada.

Teedeminister O. Sternbeck.

Veeteede valitsuse direktor E. Avik.

610. Agronoomide koja ajutine kodukord.

Antud Vabariigi Valitsuse poolt 2. augustil 1935.

Alus: Agronoomide koja seaduse (RT 43 — 1935)

§ 57 p. 3.

I osa.

Koja tegevuse ja asjaajamise eeskirjad.

1. peatükk.

• Koja nõukogu.

1. jagu.

Koosolekute kokkukutsumine ja päevakorra koostamine.

§ 1. Nõukogu korraline koosolek peetakse iga aasta märtsikuu esimesel poolel.

Pärast nõukogu uue koosseisu valimisi peetakse nõukogu esimene korraline koosolek kolme nädala vältel pärast nõukogu koosseisu avaldamist Riigi Teataja Lisas.

§ 2. Nõukogu korralise koosoleku päevakorda võetakse koja tegevuskava läbivaatamine ja vastuvõtmine, koja kulude ja tulude eelarve läbivaatamine ja vastuvõtmine ning muud küsimused, mida juhatus peab vajalikuks anda koosoleku otsustada.

Esimesel korralisel koosolekul, pärast nõukogu uue koosseisu valimisi, võetakse peale eelmises lõikes tähendatud küsimuste veel päevakorda koja juhatuse liikmete arvu kindlaksmääramine ja koja esimehe, abiesimehe, juhatuse liikmete ja revisjonikomisjoni liikmete ning distsiplinaarkohtu liikmete valimine.

§ 3. Koja erakorralised koosolekud kutsutakse kokku Agronoomide koja seaduse § 25 ettenähtud korras.

§ 4. Kui vähemalt viis nõukogu-liiget nõuab nõukogu erakorralise koosoleku kokkukutsumist, — esitavad nad sellekohase nõudmise kirjalikult koja juhatusale, ühtlasi lisades juurde, milliste küsimuste arutamiseks ja otsustamiseks nemad nõuavad erakorralise koosoleku kokkukutsumist ning esitades omalt poolt vastavad ettepanekud.

Juhatus ei kutsu kokku koosolekut, kui kokkukutsumist nõudvad ei esita eelmises lõikes tähendatud materjale, kui küsimused, mille otsustamiseks erakorralise koosoleku kokkukutsumist nõutakse, ei kuulu nõukogu võimupiiresse või kui nende küsimuste otsustamine võib toimuda kas käesoleva kodukorraga või nõukogu otsusega kindlaksmääratud tähtajal ja kui viimasel juhul nõutakse erakorralise koosoleku kokkukutsumist enne seda tähtaega.

§ 5. Nõukogu koosolekute päevakorra koostab koja juhatus, kusjuures juhatus on kohustatud päevakorda võtma ka Põllutöoministri poolt antud küsimused, eelmise (4) paragrahvi kohaselt korrapäraselt ülesseatud küsimused ning revisjonikomisjoni poolt nõukogule otsustamiseks antud ja nõukogu võimkonda kuuluvad küsimused.

§ 6. Nõukogu päevakorras võidakse teha nõukogu koosolekul muudatusi ja täiendusi juhatuse algatusel kui ka nõukogu enda poolt, kuid nõukogu poolt ülesvõetud uued küsimused võivad otsustamisele tulla ainult siis, kui sellega nõustub koja juhatus.

Põllutöoministri poolt pärast päevakorra koostamist nõukogule arutamiseks antavad küsimused tulevad nõukogus igal juhul arutamisele.

§ 7. Nõukogu koosoleku päevakord, aeg ja koht teatakse nõukogu liikmeile ja Põllutööministrile vähemalt kümme päeva enne koosolekut. Kutsed nõukogu-liikmeile saadetakse juhatusel teatatud elukoha järgi.

Päevakorrale lisandatakse vajaduse ja võimaluse korral sellekohased kirjalikud ettepanekud, kusjuures viimaseid võidakse saata ka täiendavalt pärast päevakorra väljasaatmist. Kui ettepanek ei tule juhatusel poolt, lisab juhatus kirjalikult juurde oma seisukoha.

2. jagu.

Koosolekute pidamise kord.

§ 8. Nõukogu koosolekut juhatab koja esimees või abiesimees.

Nõukogu esimest koosolekut pärast uusi valimisi juhatab kuni uue koja esimehe valimiseni endine esimees.

Juhtudel, kui arutatakse juhatusel või mõne selle liikme vastu tõstetud süüdistusi, valib nõukogu küsimuse arutamise ajaks erijuhtaja, samuti toimatakse ka koja esimehele või mõnele juhatusel liikmele kulude katteks tasude määramisel ja koja tegevuse aruande arutamisel.

§ 9. Koja nõukogu koosolekute kohta peetakse kvoorumiraamatut, kuhu iga koosolekust osavõtja koja liige on kohustatud koosolekule ilmudes oma nime sisse kirjutama. Juhul, kui koosolek kestab kauem, kui üks päev, on koosolekust osavõtjad kohustatud igal järgmisel päeval koosolekule ilmudes oma nime uuesti kvoorumiraamatusse sisse kirjutama.

Nõukogu koosolekust osavõtjal liikmel on sõna- ja hääleõigus ainult siis, kui ta oma nime on kvoorumiraamatusse sisse kirjutanud.

§ 10. Nõukogu koosoleku avamiseks või järgmistel päevadel koosoleku jätkamiseks tarvilik kvoorum tehakse kindlaks kvoorumiraamatu järgi. Avatud koosolek on otsusevõimeline, kuni koosolekul viibiva nõukogu-liikme poolt ei ole tõstetud üles kvoorumi küsimus.

Kvoorumi küsimuse ülestõstmise korral koosoleku juhataja, pärast määramist kõrvalruumides viibivatele nõukogu-liikmetele, teeb kindlaks koosolekul viibivate liikmete arvu ja kvoorumi puudumisel katkestab koosoleku, määrares uue kokkukutsumise aja, kuid mitte hiljem, kui järgmisel päeval. Ei tule ka järgmisele koosolekule kokku tarvilikku kvoorumi, lõpetab juhataja koosoleku.

§ 11. Koja esimehe või tema asetäitja abiesimehe poolt koosolekule kutsutud koja ametnikudel on koosolekul sõnaõigus.

§ 12. Nõukogu koosolekul arutatakse küsimusi liikmetele kättesaadatud koosoleku päevakorras tähendatud järjekorras. Koosolek võib päevakorra järjekorda muuta.

§ 13. Ettepanekuid nõukogu koosolekul arutusel oleva küsimuse kohta võidakse nõukogu-liikmete poolt esitada igal ajal kuni arutusel oleva küsimuse kohta läbirääkimiste lõpetamiseni. Ettepanekud tuleb esitada koosoleku juhatajale kirjalikult ja need peavad olema sisulises ühenduses küsimusega, mille juurde nad esitatakse.

Koosoleku juhatajal on õigus leppida suusõnalise ettepanekuga ainult korra kohta käivate ettepanekute puhul.

§ 14. Ükski nõukogu-liige ei või koosolekul sõna tarvitada enne, kui koosoleku juhataja talle seda on andnud.

Sõna saamiseks pöördub sõnasoovija koosoleku juhataja poole, kes sõna annab harilikus sõnavõtmise järjekorras.

§ 15. Väljaspool järjekorda antakse sõna koja esimehele, abiesimehele, juhatuseliikmetele ja päevakorras oleva küsimuse ettekandjale, teistele koosolekust osavõtjatele antakse väljaspool järjekorda sõna nende poolt tehtud ettepaneku põhjendamiseks siis, kui ettepaneku vastuvõtmise tagajärjeks oleks küsimuse arutamise katkestamine või lõpetamine.

§ 16. Koosoleku juhataja saab sõna asja sisuliseks arutamiseks harilikus üleskirjutamise järjekorras, kuid kõne ajaks, samuti tema poolt tehtud ettepanekute hääletamise ajaks peab ta koosoleku juhatamise edasi andma teisele.

§ 17. Kui sõnaküsiija kätte jõudnud sõnasaamise ajal puudub koosoleku ruumist, siis paigutab koosoleku juhataja tema nime sõnaküsiijate nimekirja lõppu.

§ 18. Kõnelemise aeg küsimuste ettekandmiseks on piiramata. Kõnelemise aeg ettekantud küsimuse kohta seisukohtade väljendamiseks ei või kesta üle 15 minuti.

§ 19. Koosoleku, päeva- ja asjaarutamise korra kohta antakse sõna väljaspool järjekorda, kuid ainult üks kord ja mitte üle kahe minuti. Neil kordadel tehtud ettepaneku kohta antakse sõna kahele poolt ja kahele vastu, igähele mitte üle kahe minuti.

§ 20. Asjalikuks märkuseks antakse sõna väljaspool järjekorda, kuid ainult üks kord ja mitte üle kahe minuti.

§ 21. Hääletamise motiivide kohta antakse sõna enne hääletamist, kuid ainult üks kord ja mitte üle kahe minuti.

§ 22. Isiklikes asjus antakse sõna pärast selle päevakorra punkti lõpetamist, mille arutamise ajal avaldati niisugune sõnanõudmine. Kõnelemiseks antakse sel puhul kolm minutit ja ainult üks kord.

§ 23. Koosolek võib maksma panna kõnede lühendamise asjus järgmisi kitsendusi: lühendada kõne aega, kinni panna kõnelejate nimekirja, kusjuures soovijad ennast enam üles ei või anda või enne nimekirja kinnipanekut seda peavad tegema, läbirääkimisi hoopis lõpetada, ilma et üleskirjutatud kõnelejatele enam sõna antaks, kusjuures aga sõna peab saama küsimuse ettekandja.

Need ettepanekud loetakse tagasilükatuks, kui vähemalt $\frac{1}{3}$ koosolevatest liikmetest nende vastu hääletab.

§ 24. Nõukogu-liikmed võivad oma küsitud sõna teistele liikmetele edasi anda ja oma sõnasaamise järjekorda üksteisega vahetada, millest tuleb teatada koosoleku juhatajale.

Pikenduste kaudu saadud kõneaeg ei või kesta üle 30 minuti ühes kõneleja enese õigustatud 15 minutiga.

§ 25. Läbirääkimised lõpetatakse juhataja poolt, kui sõnasoovijaid enam ei ole või koosoleku sellekohase otsuse põhjal.

Läbirääkimiste lõpetamise järele on lõpusõna saamiseks õigus küsimuse ettekandjal, mille järele asutakse hääletamisele.

§ 26. Peale tegelikult hääletamisele asumist ei anta kellelegi sõna enne hääletamise lõppu.

§ 27. Enne hääletamist avaldab koosoleku juhataja kõik ettepanekud, parandused ja täiendused.

§ 28. Parandused ja täiendused hääletatakse enne, kui need ettepaneku osad, mille kohta nad tehtud.

§ 29. Kui küsimuse ettekandja ühineb paranduse või täiendusega, siis ei panda seda parandust või täiendust eraldi hääletamisele, vaid hääletamisele tuleb terve ettepanek muudetud kujul.

Kui aga mõni nõukogu-liige nõuab lahus hääletamist, siis hääletatakse parandus § 28 korras.

§ 30. Kui ettepanekuid, parandusi ja täiendusi mitu, siis hääletatakse kõige pealt need, mille vastuvõtmine teiste hääletamise tarbetuks teeb ja selle järgi need, mis erinevad algettepanekust kõige rohkem. Kui säärast vahet ei ole, siis hääletatakse neid sisseandmise järjekorras.

§ 31. Hääletatakse lahtiselt või kinniselt. Hääletatakse kinniselt, kui seda nõuab vähemalt kolm liiget. Hääletamine võib $\frac{1}{3}$ koosolijate liikmete soovil olla ka nimeline.

Nimelise hääletamise nõudmisel on eesõigus kinnise hääletamise nõudmise ees.

§ 32. On hääletamisel üks ettepanek ja küsimus kuulub otsustamisele liithäälteenamusega, siis loetakse hääled „poolt“ ja „vastu“ ja tunnustatakse ettepanek vastuvõetuks, kui ta sai hääli rohkem „poolt“ kui „vastu“, hoolimata terapooletuks jäänutest. Häälte poolnemisel otsustab koosoleku tegeliku juhataja hääli.

Kuulub küsimus otsustamisele $\frac{2}{3}$ häälteenamusega, siis hääletatakse ainult poolt ja loetakse ettepanek vastuvõetuks, kui ta poolt hääletanud vähemalt $\frac{2}{3}$ hääletamise ajal koosoleku ruumes viibivaist nõukogu-liikmeid.

§ 33. On hääletamisel mitu ettepanekut, siis hääletatakse ainult „poolt“ ja tunnustatakse vastuvõetuks: küsimustes, mis kuuluvad otsustamisele liithäälteenamusega, ettepanek, mis sai kõige suurema absoluutse enamuse koosoleku ruumes viibivaist nõukoguliikmeid; küsimustes, mis kuuluvad otsustamisele $\frac{2}{3}$ häälteenamusega, ettepanek, mis sai „poolt“ vähemalt $\frac{2}{3}$ koosoleku ruumes viibivaist nõukogu-liikmeid, või kui selle arvu hääli saanud ettepanekuid mitu, siis see neist, mis sai suurema arvu hääli. Ühesuguse häältearvu juures otsustab koosoleku tegeliku juhataja hääli.

Küsimustes, mis kuuluvad otsustamisele liithäälteenamusega, võetakse juhul, kui ükski ettepanek ei saanud absoluutset enamust, ette uus hääletamine, kus hääletatakse kõik ettepanekud „poolt“ ja „vastu“ ses järjekorras, kuidas nad enamuse järgi esimesel korral hääli said ja tunnustatakse vastuvõetuks see ettepanek, mille „poolt“ häälte arv, kui neist „vastu“ antud hääled maha arvatud, kõige suurem on. On ses korras toimitud hääletamisel mitu ettepanekut saanud ühepalju hääli, otsustab küsimuse koosoleku tegelik juhataja.

Küsimustes, mis kuuluvad otsustamisele $\frac{2}{3}$ häälteenamusega, võetakse juhul, kui ükski ettepanek ei saanud esimeses lõikes tähendatud enamust, ette uus hääletamine, mis toimub igal juhul kinniselt. Hääletatakse kõik ettepanekud esimesel hääletamisel saadud häälte järjekorras ainult „poolt“ ja loetakse vastuvõetuks ettepanek, mis saanud „poolt“ vähemalt $\frac{2}{3}$ äraantud häälest, või kui neid mitu, siis see neist, mis saanud suurema arvu hääli, kuna ühesuguse häälte arvu juures otsustab koosoleku tegeliku juhataja hääli.

§ 34. Küsimustes, mille otsustamiseks seaduse järgi vajalik $\frac{2}{3}$ häälteenamus, loetakse vastuvõetuks ka parandusettepanekud ainult siis, kui need saanud poolt $\frac{2}{3}$ koosolijate häälest.

§ 35. Koosoleku juhataja teeb koosolekule teatavaks hääletamise tulemused.

§ 36. Nõukogu koosolekud on avalikud, kuid juhataja võib kuulutada koosoleku kinniseks, kui seda pooldab koosolevate liikmete enamuse.

§ 37. Koosoleku juhatajal on õigus kõnelejaid peatada kõneainest kõrvalekaldumise, korrarikkumise ja haavavate sõnade tarvitamise puhul, kõnele-

jatele ebakohaste sõnade ja üteluste eest märkusi teha, korrale kutsuda ja kahekordse hoiatuse järele sõna ära võtta.

§ 38. Koosoleku juhatajal on õigus koosoleku edasikestmist takistavaid nõukogu-liikmeid kahekordse korralekutsumise järele koosolekule ette panna koosolekut kõrvaldamiseks.

Üldise ärevuse korral on juhatajal õigus koosolekut katkestada või peale kahekordse katkestamise lõpetada.

§ 39. Nõukogu-liige, kes ei ole koosoleku juhataja tegevusega rahul, võib nõuda rahulolematuse põhjuste läbivaatamist koja juhatuses.

§ 40. Kui koosoleku ruumis viibivad pealtkuulajad rikuvad koosoleku korda vahelehiüetega, meelevaldusega või muul viisil, kutsub koosoleku juhataja neid korrale. Tarvilikul korral võib juhataja neid sundida koosoleku ruumist lahkuma.

§ 41. Koosoleku üle peetakse protokoll, kuhu üles tähendatakse koosoleku pidamise aeg, koht ja päevakord; koosoleku juhataja ja protokollikirjutaja nimed, koosolekule tehtud ettepanekud ja hääletamise tagajärjed. Eriarvamused kantakse protokollile nõudmise peale, kui eriarvamus esitatakse koosoleku kestel juhatajale kirjalikult. Protokollile kirjutab alla koosoleku juhataja ja protokollikirjutaja ja koosoleku poolt selleks valitud 3 nõukogu-liiget.

Protokollikirjutajaks valib koosolek ühe nõukogu-liikme või paneb need kohused ühele koja ametnikule.

Protokollile võib koja juhatus, kas tervelt või osaliselt avaldada ajalehtedes ja ajakirjades.

3. jagu.

Nõukogu-liikmete õigused ja kohused.

§ 42. Nõukogu-liige on kohustatud teatama juhatusesele oma aadressi kui ka selle muutmised seitsme päeva jooksul.

§ 43. Nõukogu-liige on kohustatud ilmuma nõukogu koosolekule. Mitteilumusest on ta kohustatud teatama koja juhatusesele võimalikult enne nõukogu koosolekut või kui see osutub võimatuks, siis hiljemalt kolmandaks päevaks pärast nõukogu koosoleku päeva, ära tähendades põhjused, miks ta ei saa ilmuda või ei ilmunud nõukogu koosolekule.

Kui koja juhatus ei tunnusta koosolekust mitte-osavõtmise põhjused vabandatavaiks või kui pole antud seletust, annab ta asja koja distsiplinaarkohtu otsustada.

§ 44. Koja liikmed, kelle juhatusese all töötab või teenistuses seisab nõukogu-liige, on kohustatud võimaldama nõukogu-liikmel osavõtmise nõukogu koosolekuist. Ainult äärmistel juhtudel, kui nõukogu-liikme puudumise tagajärjel asutise korralik töö seks ajaks võiks jääda seisma, loetakse puudumine vabandatavaks, mille üle asutise juhatajal või omanikul tuleb saata seletus koja juhatusesele varakult, hiljemalt aga kolmandaks päevaks pärast nõukogu koosolekut.

Koja liige, kes vabandatava põhjuseta takistas tema teenistuses seisva või juhatusese all töötava nõukogu-liikme ilmumist nõukogu koosolekule, või ei andnud vastavat seletust, antakse juhatusese poolt distsiplinaarkohtu alla eksimuse pärast kutse-eetika vastu.

Käesoleva paragrahvi eeskirjad ei käi Agronoomide koja seaduse § 26 viimases lauses tähendatud teenistuse kohta.

§ 45. Isikud, kelle juhatusese all töötab või teenistuses seisab nõukogu-liige, ei või nõukogu-liikme töölt puudumise eest nõukogu koosolekust osa-

võtmise pärast teha mahaarvamisi tema teenistustasust või arvata seda aega tema seatud korras määratud puhkeaja hulka.

Selle eeskirja rikkumine koja liikme poolt loetakse eksimuseks kutse-ee-tika vastu ja süüdlast karistatakse distsiplinaarkohtu poolt koja juhatusse või asjaosalise nõukogu-liikme algatusel.

§ 46. Nõukogu-liige on kohustatud koosolekust osa võtma kogu koos-oleku aja. Koosolekult lahkuda võib ta ainult juhataja loal, kui juhataja tunnustab lahkumise põhjused küllaldasiks.

Ilma loata ja põhjusega koosolekult lahkumine loetakse võrdseks koos-olekult puudumisega.

§ 47. Nõukogu-liikmetel, kelle alaline asukoht väljaspool nõukogu koos-olekute kohta, on õigus saada koja summadest sõiduraha Agronoomide koja seaduse § 14 alusel.

§ 48. Paragrahvide 42—47 eeskirjad tulevad kohaldamisele ka koja juhatusse ja revisjonikomisjoni liikmete, distsiplinaarkohtu liikmete ning nõu-kogu poolt määratud toimkondade liikmete koosolekust osavõtmise kohta.

2. peatükk.

Koja juhatus.

§ 49. Koja juhatus koosneb koja esimehest, abiesimehest ja nõukogu poolt määratud arvul liikmetest, kes valitakse koja hääleõiguslike tegevliik-mete hulgast nõukogu poolt neljaks aastaks.

Koja esimehe, abiesimehe ja juhatuseliikmete ning nende asemikkude valimine toimub pärast nõukogu uusi valimisi peetaval esimesel korralisel koosolekul.

Valimisele tuleb kõige pealt koja esimees, siis abiesimees ja selle järele üksikult juhatuseliikmed ning juhatuseliikmete asemikud.

§ 50. Koja esimees, abiesimees ja juhatuseliikmed ning juhatuseliikmete asemikud valitakse kinnisel hääletamisel. Valituks tunnustatakse see, kes on saanud vähemalt kolmteist häält.

Kui ükski kandidaat ei saa eelmises lõikes tähendatud enamust, siis võe-takse ette teistkordne hääletamine ja loetakse valituks see kandidaat, kes on saanud lihthäälteenamuse.

Kui valimisel üksikud kandidaadid on saanud ühepalju hääli, loetakse valituks see, kes on vanem.

§ 51. Abiesimees täidab kõiki esimehe kohuseid viimase äraolekul, või kui esimees mõnel muul põhjusel on takistatud oma kohuseid täitmast.

§ 52. Juhatuseliikme asemikud võivad sõnaõigusega võtta osa juhatusse koosolekuist. Juhatusse sellekohase otsuse kohaselt kutsutakse asemikud vali-mistel saadud häältearvu järjekorras täitma ajutiselt juhatuseliikme kohuseid koja juhatuseliikme õigusega, kui mõni juhatuseliige haiguse või muude takis-tuste tõttu ei saa oma kohuseid täita.

§ 53. Ametid ja ülesanded jaotab juhatus oma liikmete vahel. Kui asemik eelmise paragrahvi korras täidab ajutiselt juhatuseliikme kohuseid, mää-rab juhatus, missugused puuduva juhatuseliikme kohused panna asemikule ja missugused teistele juhatuseliikmetele.

§ 54. Lahkunud juhatuseliikme asemele astub juhatusse juhatuseliikme asemik saadud häältearvu järjekorras. Juhatuseliige lahkub:

- 1) omal soovil,
- 2) surma läbi,

3) koja valimisõiguse kaotamise läbi ja

4) nõukogu poolt tagandamise läbi.

Juhatuseliikme ametist tagandamine nõukogu poolt toimub kinnisel hääletamisel, kusjuures ettepanek loetakse vastuvõetuks, kui selle poolt on vähemalt 13 häält. Enne hääletamist kuulatakse tagandatava seletus. Lahkunuks loetakse juhatuseliige käesoleva paragrahvi eelmise lõike p.p. 1—3 ettenähtud juhtudel juhatus sellekohase otsuse tegemiseга.

§ 55. Kui eelmise (54) paragrahvi korras lahkub koja esimees, täidab tema kohuseid abiesimees kuni uue esimehe valimiseni nõukogu poolt järgmisel korralisel või erakorralisel koosolekul.

Kui juhatuseliikmete arv langeb alla kolme, — kutsutakse kohe kokku nõukogu koosolek juhatus täiendamiseks.

§ 56. Nõukogu poolt valitud esimehe, abiesimehe ja juhatuseliikmete volitused algavad valimisega ja kestavad kuni uue esimehe ja abiesimehe valimiseni nõukogu uue koosseisu poolt, või ametist vabastamiseni või tagandamiseni.

§ 57. Juhatus peab oma koosolekuid vähemalt üks kord kuus selleks kindlaksmääratud kohas, päeval ja tunniajal. Erakordsed juhatus koosolekud kutsub kokku koja esimees, enda algatusel või vähemalt kahe juhatuseliikme nõudel. Juhatus koosolekuid juhatab esimees või abiesimees.

§ 58. Juhatus koosolek on otsusevõimeline, kui on koos vähemalt pooled juhatuseliikmed ja nende seas esimees või abiesimees. Juhatus otsused tehakse lihthäälteenamusega, häälte poolnemisel otsustab juhataja hääl.

§ 59. Koja esimees võib sel puhul, kui asjad nõuavad kiiret lahendust ja pole võimalik kutsuda kokku juhatus koosolekut, otsustada iseseisvalt jooksvaid küsimusi, mis kuuluvad juhatus võimkonda.

Iseseisvalt otsustatud küsimused teatab esimees juhatusele järgmisel juhatus koosolekul.

§ 60. Juhatus otsused protokollib juhatus poolt määratud liige või selleks nimetatud koja ametnik. Protokollile kirjutavad alla kõik koosolekul viibinud juhatuseliikmed ja protokollija.

§ 61. Juhatus koosolekust võtavad esimehe või abiesimehe korraldusel sõnaõigusega osa koja ametnikud.

§ 62. Koja esimees, või tema äraolekul abiesimees, on eriti volitamata seaduslik Agronoomide koja esindaja.

§ 63. Koja esimehel on õigus juhul, kui ta leiab juhatus otsuse käivat vastu agronoomide kutse või koja huvidele, panna seisma otsuse täitmine ja anda see uueks otsustamiseks juhatusale. Juhatus teistkordne otsus kuulub täitmisele.

§ 64. Koja esimees valvab koja organite seadusepärase tegevuse järgi. Kui ta leiab koja nõukogu otsuse olevat seadusevastase, paneb ta juhatusale ette jätta see otsus täide viimata ja annab selle nõukogule tagasi uueks otsustamiseks. Kui nõukogu teistkordselt teeb sama otsuse, paneb ta selle täitmise seisma ja teatab asjast Põllutööministrile. Juhatus seadusevastaselt tehtud otsused annab esimees juhatusale uueks arutamiseks ning kui juhatus jääb oma otsuse juurde, kannab sellest ette koja nõukogule.

3. peatükk.

Revisjonikomisjon.

§ 65. Koja revisjonikomisjoni liikmed ja nende asemikud valitakse kin-
niseel hääletamisel, kusjuures valituks tunnustatakse kandidaadid, kes on saanud
kõige rohkem hääli, ühesuguse häältearvu juures see, kes on vanem.

Revisjonikomisjoni liikme asemikud täidavad komisjoni esimehe kutsel
liikme kohuseid, kui mõni komisjoni liige on takistatud osa võtmast komisjoni
tööst, ja astuvad alaliste liikme kohustesse saadud häältearvu järjekorras,
kui mõni revisjonikomisjoni liige lahkub surma läbi või kaotab agronoomide
koja valimisõiguse või astub seesugusele kohale, millise kohaga ei ole ühendatav
revisjonikomisjoni liikme kohuste täitmine.

§ 66. Revisjonikomisjoni esimese koosoleku, komisjoni esimehe vali-
miseks ja komisjoni ülesannete jaotamiseks komisjoni liikmete vahel, kutsub
kokku koja esimees hiljemalt ühe kuu jooksul pärast revisjonikomisjoni valimist
või ümbervalimist. Järgmised revisjonikomisjoni koosolekud kutsub kokku
komisjoni esimees.

§ 67. Revisjonikomisjoni koosolekud on otsusevõimelised, kui on koos
kõik liikmed. Komisjoni otsused kantakse komisjoni protokolliraamatusse ja
kirjutatakse alla komisjoni liikmete poolt. Komisjoni otsused koja aastaaru-
annete kohta märgitakse ka aastaaruandele ja kirjutatakse alla komisjoni liik-
mete poolt.

§ 68. Revisjonikomisjoni ülesandeks on koja asjaajamise, eriti aasta-
aruannete ja eelarvete revideerimine ja koja juhatuse, koja asutiste ning amet-
nikkude tegevuse kontrollimine ja järelevalve selle üle, et oleks õigel ajal ja õieti
täidetud koja organite otsused ja et nimetatud isikute ja asutiste tegevus oleks
kooskõlas maksvate seadustega, samuti ka koja ja koja tegevuse kohta maksma-
pandud korraldustega.

4. peatükk.

Koja toimkonnad.

§ 69. Üksikute eriküsimuste lahendamiseks või eriülesannete täitmi-
seks moodustatakse tarviduse korral koja nõukogu otsusel toimkonnad.

Toimkonnad võivad olla alalised või ajutised.

Alalise toimkonna liikme ametiaeg lõpeb ühes koja selle koosseisu ameti-
ajaga, kelle poolt toimkond moodustatud. Ajutise toimkonna liikme ametiaeg
lõpeb selle eriülesande täitmise või eriküsimuse lahendamise, milleks toim-
kond moodustati.

§ 70. Toimkond valib oma liikmete hulgast esimehe ja selle asemiku.

Esimehe asemik täidab esimehe ülesandeid viimase äraolekul või enne
tähtaega ametist lahkumisel ja temal on nende kohuste täitmisel kõik selle
ameti õigused, kohustused ja vastutus.

§ 71. Toimkonna koosolekuid peetakse tarviduse järgi. Koosolekud
kutsub kokku toimkonna esimees. Esimese toimkonna koosoleku kutsub kokku
koja esimees. Toimkonna koosolek on otsusevõimeline, kui on koos üks kol-
mandik toimkonna liikmete arvust, kuid vähemalt kolm liiget.

Toimkonna koosolekuid juhatab toimkonna esimees, esimehe puudumisel
tema asemik.

§ 72. Toimkonna koosolekutest võivad sõnaõigusega võtta osa koja
juhatuseliikmed ja juhatuse kutsel koja ametnikud.

Toimkonnad võivad oma koosolekutele nõuandjateks kutsuda ka asjatundjaid väljastpoolt.

§ 73. Toimkonna otsused tehakse lihthäälteenamusega. Häälte poolnemisel otsustab koosoleku juhataja häälel.

§ 74. Toimkonna otsused protokollitakse.

Protokollile kirjutavad alla kõik koosolekust osavõtnud toimkonna liikmed ja protokollija.

§ 75. Toimkonna otsuste täitmine toimub: 1) ajutise toimkonna puhul toimkonna asutamisel nõukogu poolt tehtud sellekohaste otsuste kohaselt, 2) alatiste toimkondade puhul nõukogu poolt kinnitatud juhatuskirja järgi.

5. peatükk.

Asjaajamine.

§ 76. Koja organite otsuste ja koja ülesannete täideviimiseks ning koja asjaajamiseks palgatakse kantslei- ning teised tarvilikud tööjõud.

Koja alalised tööjõud ei või olla koja nõukogu- ega juhatuseliikmed.

Tööjõud nimetab ametisse ja vabastab ametist koja juhatus.

§ 77. Koja nõukogu ja juhatuse esitised Vabariigi Valitsusele ning Põllutööministrile teeb koja juhatus. Koja nõukogu ja juhatuse otsused ja ettepanekud, mis kuuluvad Vabariigi Valitsuse kinnitamisele, esitatakse Põllutööministri kaudu.

§ 78. Koja kirjavahetus toimub koja nurgatempliga ja koja nimel. Kõik väljaminevad kirjad ja väljaantavad dokumendid peavad olema varustatud koja esimehe, või abiesimehe ja kirjatoimetaja või juhatuse poolt määratud ametniku allkirjaga.

§ 79. Koja ametlikud teadaanded ja liikmetesse puutuvad korraldused avaldatakse koja ajakirjas. Koja ajakirja puudumisel määrab koja nõukogu, missuguses ajakirjas eeltähendatud teated ja korraldused avaldatakse.

Nõukogu poolt ametlikkude teadete jaoks määratud ajakirjas avaldatud teadaannete kohta koja liikmeil ei ole õigust vabandada korralduste mitteteada- saamisega.

§ 80. Eelmises (79) paragrahvis tähendatud ajakirjas kuulutab juhatus välja koja asjaajamise aja ning koha, samuti koja esimehe ja vastavate juhatuse- liikmete vastuvõtmise aja ning koha.

6. peatükk.

Eelarve ja aruandmine.

§ 81. Koja eelarveaasta arvatakse 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini.

§ 82. Iga eeloleva eelarve aasta kohta koostab koja juhatus koja eelarve ja esitab selle pärast läbivaatamist revisjonikomisjoni poolt ühes revisjonikomisjoni nende märkustega ja ettepanekutega, millega juhatus ei ole ühinenud, nõukogu korralisele koosolekule vastuvõtmiseks.

Eelarve tuleb esitada hiljemalt kaks nädalat enne nõukogu korralist koosolekut läbivaatamiseks revisjonikomisjonile.

Eelarve peab olema koostatud tulude ja kulude tasakaalus.

§ 83. Iga möödunud aasta kohta koostab koja juhatus hiljemalt 1. veebruariks aruande möödunud aasta tegevuse kohta ja esitab selle läbivaatamiseks revisjonikomisjonile.

Aruanne peab sisaldama andmed koja sissetulekute ja väljaminekute ning varanduste seisuga üle ning ülevaate koja tegevusest.

Aruanne esitatakse ühes revisjonikomisjoni märkustega pärast 1. veebruari peetavale nõukogu koosolekule vastuvõtmiseks.

§ 84. Pärast nõukogu poolt vastuvõtmist esitatakse eelarve ja aruanne kinnitamiseks Põllutööministrile.

§ 85. Kulusid võib teha ainult kinnitatud eelarve piires. Tekib mõnel alal vajadus teha suuremaid kulusid, kui eelarves ette nähtud, tuleb esitada nõukogule lisa-eelarve, mis kuulub täitmisele pärast kinnitamist Põllutööministri poolt.

Kui tulud ei laeku eelarves ettenähtud määral, on juhatus kohustatud jätma tegemata oma otsuse kohaselt eelarves ettenähtud kulutusi.

Juhatus on õigustatud enne eelarve kinnitamist tegema kulutusi eelmise aasta eelarve piires, juurde arvatud lisa-eelarved, kuid mitte rohkem kui $\frac{1}{12}$ suuruses iga kuu kohta.

§ 86. Kui Põllutööminister jätab kinnitamata eelarve, kutsutakse kokku nõukogu koosolek eelarve uuesti läbivaatamiseks.

Kui Põllutööminister jätab eelarve osaliselt kinnitamata, kuulub eelarve muus osas täitmisele ning juhatusest oleneb, kas kutsuda kokku nõukogu eelarve kinnitamata osade läbivaatamiseks või toimuda neis osades § 85 viimase lõike kohaselt või jätta eelarve selles osas üldse täitmata.

7. peatükk.

Koja heaks võetavad maksud.

§ 87. Enne eelarve kinnitamist koja nõukogu määrab kindlaks koja heaks võetavad maksumäärad ja maksumaksjate liigid, maksust vabastamise alused ning maksu maksmise tähtajad. Need otsused esitatakse Põllutööministrile kinnitamiseks ühes eelarvega.

Maksuaastaks loetakse eelarveaasta.

§ 88. Isik, kes agronoomide nimekirjast kustutatud, vabaneb maksust, arvates kustutamise päevale järgnevast maksustamise poolaastast, kusjuures tasutud maksud ei kuulu tagasimaksmisele, tasumata maksud aga nõutakse sisse.

Isik, kes koja liikmeks vastu võetud maksuaasta kestel, tasub liikmemaksu ka poolaasta eest, mil vastu võetud liikmeks.

§ 89. Koja liikmemaks tasutakse poole aasta viisi ette.

§ 90. Koja juhatus võib pikendada maksumaksmise tähtaega maksniku palvel, kui ta jõuab veendumusele, et maksu tähtajaks sissenõudmine võib sünnitada raskusi maksnikule.

§ 91. Tähtajaks tasumata maksud nõuab koja juhatus sisse administratiivkorras.

8. peatükk.

Koja arvepidamine ja varade hoidmine.

§ 92. Koja arvepidamine toimub koja esimehe, abiesimehe või selleks määratud juhatuseliikme otsesel järelevalvel.

§ 93. Koja rahasummasid võib juhatus hoida enda käes kuni 250 krooni suuruseni. Üle selle summa laekunud rahasummad antakse hoiule Riigi hoiukassasse.

Koja tagavarasummasid võib mahutada riigi poolt garanteeritud väärt-paberitesse nõukogu sellekohasel otsusel.

§ 94. Rahasummade kasutamine toimub juhatuse korraldusel, kusjuures juhatusel on õigus volitada esimeest, abiesimeest või mõnda liiget või koja

ametnikku tegema vajalikke kulutusi ilma juhatus eelotsuseta, kuid säärasel korral tuleb summade kasutamine juhatuse poolt tagantjärgi kinnitada.

§ 95. Koja muude varade valitsemine toimub juhatuse sellekohase otsuse kohaselt mõne juhatuseliikme või ametniku poolt juhatuse otsesel järelevalvel.

9. peatükk.

Koja liikmete õigused ja kohustused.

§ 96. Kojal liikmel on õigus nõuda koja organite kaasabi kõigis nende kutsealasse puutuvais küsimisis.

Koja liikmel on õigus pöörduda koja juhatuse poole vajalikkude teadete saamiseks, mis puudutavad nende huvisid. Andmeid koja teistesse liikmetesse puutuvais asjus annab juhatus koja liikmeile ainult niivõrd, kui sellest ei või tekkida kas majanduslikku või moraalset kahju koja liikmeile, kelle kohta teated antud.

§ 97. Kojal liikmed peavad kõigiti kaasa aitama koja organitele nende pandud ülesannete täitmisel. Nad peavad teatama koja juhatusele oma alalise elukoha ja selle muudatused, samuti kõik teated nende valdusel või juhtimisel olevate erapõllumajanduslike asutiste kohta, omaniku või juhataja ja koosseisude muudatuste kohta j.n.e., juhatuse poolt ettekirjutatud vormi kohaselt. Juhatus nõudel peavad koja liikmed juhatuse poolt määratud tähtjaks esitama juhatusele vajalikke statistilisi ja muid andmeid.

Koja liikmed peavad võtma enda peale nõukogu valikul toimkondade ja osakondade liikmete ja koja esindaja ülesanded. Loobumine neist ülesannetest on võimalik ainult põhjustel, mis nähtud ette koja nõukogu liikme ülesannetest loobumise kohta.

§ 98. Teenistusalasel vaidlused koja liikmete-tööandjate või juhatajate ja koja liikmete-töövõtjate vahel, juhul, kui ei saavutata omavahel kokkulepet, antakse lahendamiseks poolte soovil või nõusolekul kas koja juhatusele või lepituskomisjonile. Lepituskomisjon, mille koosseis, liikmete arvult vähemalt kolm, moodustatakse koja juhatuse poolt, ära kuulates poolte arvamusi.

Lepituskomisjoni otsus on pooltele kohustuslik. Nende otsuste mitte-täitmine loetakse eksimuseks kutse-etiika vastu.

10. peatükk.

Koja osakonnad ja esindused.

§ 99. Kojal osakondade ja esinduste asutamise ja nende tegevuse lõpetamise otsustab koja nõukogu omal algatusel või koja juhatuse ettepanekul. Sooviavaldusega asutada koja osakond või esindus, võivad pöörduda juhatuse kaudu nõukogu poole mitte vähem kui 20 koja liiget.

§ 100. Ühes osakonna või esinduse asutamisega otsustab nõukogu osakonna või esinduse tegevuse piirkonna.

§ 101. Kui koja nõukogu otsustab osakonna asutamise, valib nõukogu osakonna tegevus-piirkonnas alaliselt elutsevate koja liikmete hulgast 5—10 liikmelise osakonna nõukogu. Osakonna nõukogu valib osakonna esimehe ja kus see osutub vajalikuks, ka kaks juhatuse liiget.

§ 102. Kui koja nõukogu otsustab asutada koja esinduse, valib ta esinduse tegevuspiirkonnas alaliselt elutsevate koja liikmete hulgast esindaja ja vajaduse korral selle asetäitja.

§ 103. Osakonnad ja esindused täidavad ulatuses, mis iga osakonna ja esinduse kohta nõukogu poolt eraldi määratakse, oma tegevuspiirkonnas ülesandeid, mis Agronoomide koja seaduse ja käesoleva kodukorra alusel on koja juhatusel ja täidavad juhatuse korraldusi. Osakonnad ja esindused annavad oma tegevusest aru ja teevad ettekandeid koja juhatusale ja tegutsevad juhatuse järelevalvel.

Oma tegevuse piirkonnas olevate omavalitsus- ja muude asutistega käivad osakonnad ja esindajad läbi vahenditult ning avaldavad arvamusi ja soove omavalitsusasutiste poolt antavate määruste kavade kohta, samuti võtavad osa mitmesuguste kohaliku tähtsusega asutiste tegevusest või saavad selleks koja liikmete hulgast esindajad.

§ 104. Osakonna või esinduse ülalpidamiseks vajalikud kulud määratakse koja eelarvega ja antakse koja juhatuse poolt osakonna juhatuse või esindaja korraldusse.

11. peatükk.

Koja distsiplinaarkohus.

§ 105. Koja distsiplinaarkohtu liikmete valimine ja ametist vabastamine toimub nõukogu poolt samas korras, nagu see nähtud ette juhatuseliikmete valimise ja ametist vabastamise kohta.

Peale juhatuseliikmete kohta ettenähtud põhjuste vabaneb distsiplinaarkohtu liige ametist ka siis, kui ta karistatud distsiplinaarkohtu poolt Agronoomide koja seaduse § 41 p. 3 ja 4 põhjal ja otsus astunud seaduslikku jõusse.

§ 106. Distsiplinaarkohus asub asja arutamisele juhatuse või mõne koja liikme kirjalikul ettepanekul või asutiste ja isikute kaebusel. Ettepanek või kaebus peab olema ettepaneku tegija või kaebaja poolt alla kirjutatud ja peab sisaldama süüaluse nime ja elukoha, kaebaja nime ja asukoha, süü lühikese kirjelduse, tunnistajate nimed ja elukoha ühes lühikese kirjeldusega, milliste asjaolude tõendamiseks tunnistaja palutakse üle kuulata ning kõik süüd tõendavad materjalid. Kui kaebajal ei ole võimalik süüd tõendavaid materjale lisandada, seletab ta ettepanekus või kaebuses, millal tal võimalik materjale kohtule esitada, või palub kohut materjale välja nõuda, seletades kus materjalid leiduvad.

§ 107. Ettepaneku või kaebuse, mis vastab eelmise (106) paragrahvi nõuetele, teeb kohtu esimees süüalusele teatavaks ja paneb talle ette esitada määratud tähtjaks enda kaitseks tõendusi, anda üles tunnistajaid ja asjatundjaid ning anda kirjalik seletus tema vastu tõstetud süüdistuse kohta.

Ettepaneku või kaebuse, mis ei vasta eelmise paragrahvi nõuetele, saadab esimees kaebajale tagasi.

§ 108. Peale eelmise (107) paragrahvis tähendatud tähtaja möödumist määrab esimees ettekandja liikme ning asi määratakse arutamisele.

Asja arutamise kohast ja ajast teatatakse vähemalt seitse päeva enne asja arutamise päeva kaebajale kui ka kaebealusele ja tunnistajatele ning asjatundjatele.

§ 109. Kui tunnistajatena või asjatundajatena üles antud on isikud, kes ei kuulu koja liikmete hulka, peab see pool, kes andnud üles tunnistaja, ise hoolitsema tunnistaja kohtuistungile ilmunise eest.

§ 110. Kohus võib enda algatusel või poole palvel tunnistaja üle kuulata oma liikme kaudu või, kui tunnistaja asukoht on üle 25 kilomeetri eemal kohtu pidamiseks määratud asukohast, teha mõnele koja liikmele kohuseks tunnistaja üle kuulata enne asja arutamisele määramist.

Kohus võib pooltelt, kes andis üles tunnistaja või asjatundja, nõuda vastavate kulude tasumist ning sellest keeldumisel või nende tähtajaks mittemaksmisel keelduda tunnistaja või asjatundja väljakutsumisest. Need kulud võib kohus osalt või täielikult panna kaotaja poole peale.

§ 111. Poolte mitteilumumise asja arutamisele ei takista asja arutamist, kuid kohus võib teha süüalusele kui ka kaebajale, kes koja liige, asjaarutamisele ilmutamise sunduslikuks.

§ 112. Koja liikmeid, kellele pooltena ilmutumise kohtuistungile sunduslikuks tehtud, samuti tunnistajaid ja asjatundjaid, kes koja liikmed, võib kohus karistada eksimuses kutse-eetika vastu, kui ta leiab mitteilumumise põhjused mittevabandatavaiks.

§ 113. Asja arutamist kohtus juhatab kohtu esimees või abiesimees. Asja arutamine algab kohtuistungiks määratud kohas ja ajal asja ettekandmisega ettekandja kohtuliikme poolt. Selle järgi võivad mõlemad pooled kohtu esimehe korraldusel saada sõna uute tõenduste esitamiseks.

Uusi tunnistajaid võib anda üles ka enne asja ettekandmisele asumist.

§ 114. Asja arutamine toimub kohtu kinnisel istungil. Ettekandmise ajal võivad viibida kohtupidamise ruumes ainult pooled, kuna tunnistajad ja asjatundjad viibivad kõrvalruumes.

§ 115. Kohtuliikmed, kes pooltega lähedalt sugulased või kes ise asjast huvitatud, peavad taanduma.

Pooltel on õigus nõuda kohtuliikmete taandumist istungi algul või pärast seda ainult siis, kui taandamiseks põhjusiandvad asjaolud selgusid alles istungi kestel. Taandamise otsustab kohus.

§ 116. Kui kohtulik uurimine (§ 113) lõpetatud, kutsutakse istungi ruumesse tunnistajad ja asjatundjad. Kohtu esimees tuletab tunnistajale meelde tunnistuse andmise tähtsust ja manitseb neid tunnistama ainult tõtt, hoiatades, et tunnistajad, kes on koja liikmed, võivad valetunnistuse eest langeda vastutusele eksimuses kutse-eetika vastu.

§ 117. Tunnistajad ja asjatundjad kuulatakse üle ükshaaval, kusjuures tunnistajad ja asjatundjad, kes pole andnud seletusi, on kõrvalruumes. Tunnistajad ja asjatundjad, kes seletuse andnud, võivad esimehe korraldusel viibida kohturuumes.

§ 118. Tunnistaja ülekuulamist toimetab esimees. Teistel kohtuliikmetel ja pooltel on õigus tunnistajale esitada täiendavaid küsimusi. Samuti võivad tunnistajale esitada küsimusi kohtu esimehe loal ka asjatundjad.

§ 119. Pärast tunnistajate ülekuulamist ja asja igakülgselt selgitamist, saavad sõna mõlemad pooled süüdistamiseks ja kaitsmiseks.

§ 120. Pooltel on õigus esineda kohtuistungil volinikkude kaudu, kes tuleb määrata koja liikmete hulgast või erakorralistel juhtudel ka väljaspoolt ning varustada kirjaliku või kohtuistungil antava suusõnalise volitusega.

Kui asi algatatud koja juhatuse poolt, esineb koja nimel kohtus selleks volitatud juhatuseliige.

§ 121. Selle järele asub kohus otsust tegema eraldatud ruumis. Kui kohus tunnistab süüaluse süüdi, määrab ta vastava karistuse.

Otsused teeb kohus häälteenamusega, kusjuures häälte poolnemisel otsustab esimehe hääl. Otsusega mittenõustuval kohtuliikmel on õigus kanda protokoll oma eriarvamine.

Otsuse teeb kohus teatavaks pooltele suuliselt või kirjalikult.

§ 122. Asjaarutamine peab viidama lõpule võimalikult ühel istungil ning ainult erakorralistel juhtudel, mille üle otsustab kohus, võib seda lükata edasi.

§ 123. Oma otsused teeb kohus motiveeritult. Kui ei ole võimalik teha motiveeritud otsust otsuse väljakuulutamise ajaks, kuulutab kohus välja lühikese resolutsiooni, ühtlasi teatades, millal kuulutatakse motiveeritud otsus.

§ 124. Otsused, mis kuuluvad Põllutöoministri kinnitamisele, esitab kohus ühes kogu asjatoimetusega Põllutöoministeeriumile.

Kinnitamisele kuuluvate otsuste kohta võivad pooled esitada Põllutöoministri nimele vaidlusi otsuse vastu seitsme päeva jooksul, arvates motiveeritud otsuse kuulutamisest või kättesaamisest. Need vaidlused tulevad esitada kohtu kaudu, kes need ühes asjatoimetusega edasi saadab.

Põllutööminister võib otsuse kinnitada või saata asja ühes oma seisukohaga kohtule uueks arutamiseks ja otsustamiseks. Kui kohus teeb uue arutamise järele sama otsuse, siis Põllutööminister kas kinnitab selle otsuse või lõpetab asjatoimetuse.

§ 125. Kohtu lõplikud otsused astuvad jõusse nende kuulutamisega või pooltele teatavaks tegemisega. Kinnitamisele kuuluvad otsused astuvad jõusse kinnitamisega Põllutöoministri poolt.

§ 126. Tingimisi süüdimõistetud koja liikme poolt enne määratud katseaja möödumist tehtud uute süütegude kohta ei saa teha uut tingimusi süüdimõistetavat otsust ning uue süüdimõistva otsuse korral pööratakse täitmisele ka varemini tehtud otsus.

§ 127. Kui enne kohtuotsuse tegemist süüalune on pannud toime uusi süütegusid, oleneb kohtust, kas kõik süüdimõistvad otsused täita eraldi või need lugeda koostatuks kõige raskema karistuse kandmisega.

§ 128. Koja esimehe, abiesimehe, juhatus, revisjonikomisjoni ja distsiplinaarkohtu liikme ametialaste süütegude distsiplinaarkohtu alla andmine toimub ainult nõukogu otsusega, milline otsus tehakse kinnisel hääletamisel ja loetakse vastuvõetuks, kui selle poolt on koosolijate liikmete enamus.

§ 129. Kohtu esimees saadab lõplikud või jõusseastunud otsused täitmiseks koja juhatusale, kes viib otsused täide administratiivkorras.

§ 130. Koja juhatus peab distsiplinaarkohtu poolt karistatud isikute nimekirja.

§ 131. Koja juhatus komandeerib kohtu korraldusse vajalikud tööjõud, kes koostavad ka täpse kohtuistungi protokoll. Protokollile kirjutavad alla kõik kohtunikud ja protokollikirjutaja.

II osa.

Koja valimiste eeskirjad.

1. peatükk.

Valimiste väljakuulutamine ja valijate nimekirjad.

§ 132. Agronoomide koja valimiste aja ning koha kuulutab välja koja juhatus Riigi Teataja Lisas ja Põllutöoministri poolt selleks määratud ajalehes hiljemalt 40 päeva enne valimiste esimest päeva. Valimiste esimeseks päevaks loetakse esimene päev, mil valija võib oma hääle anda Vabariigi piires asuvasse postiasutisse (§ 147).

§ 133. Koja juhatus koostab valijate nimekirja, kuhu kantakse kõik valimisõiguslised koja liikmed (Agronoomide koja seaduse § 18).

Valijate nimekirja võtmisest teatab koja juhatus kirjalikult hiljemalt 21 päeva enne valimiste esimest päeva kõigile nimekirja võetuile.

§ 134. Isikud, kes pole võetud valijate nimekirja, kuid kel õigus olla nimekirjas, on õigustatud nõudma, et neid nimekirja võetaks. Vastava nõude võivad nad esitada kirjalikult koja juhatusale hiljemalt 14-dal päeval enne valimiste esimest päeva, kusjuures kirjalik nõue loetakse õigel ajal esitatuks, kui see antud Vabariigi piires asuvasse postiasutisse hiljemalt 14-dal päeval enne valimiste esimest päeva.

Eelmises lõikes tähendatud nõude tagajärjeta jätmise peale võidakse kaevata Põllutöoministrile hiljemalt 7-dal päeval enne valimiste esimest päeva. Kaebused esitatakse kirjalikult koja juhatus kaudu ja loetakse õigel ajal esitatuks, kui nad eelnimetatud tähtajal antud koja juhatusale või Vabariigi piires asuvasse postiasutisse. Koja juhatus esitab kaebused viivitamatult Põllutöoministrile, kes teeb lõpliku otsuse.

§ 135. Valimisõigust ei ole isikuil:

- 1) kes pole võetud valijate nimekirja ja
- 2) kes hääleandmise päevaks kaotanud kas jäädavalt või ajutiselt valimisõiguse või lahkunud koja liikmete hulgast, olgugi, et nad olid kantud valijate nimekirja.

2. peatükk.

Valimisi toimetav asutis.

§ 136. Koja valimisi korraldab koja juhatus.

Koja juhatus ülesandeks valimisasjus on:

- 1) valimiste väljakuulutamine § 132 tähendatud korras;
- 2) valimisõigusliste koja liikmete nimekirja pidamine ja nimekirja võtmisest teatamine nimekirja võetuile;
- 3) kandidaatide esitamiskirjade vastuvõtmine ja valimissedelite koostamine;
- 4) valimissedelite ja valimisümbrikkude valmistamine ja valimisõiguslistele liikmetele kättesaatmine;
- 5) valimissedelite vastuvõtmine;
- 6) valimissedelite maksvuse üle otsustamine;
- 7) valimiste tagajärgede väljaarvamine;
- 8) valimiste tagajärgede väljakuulutamine.

§ 137. Koja juhatus koosolekuist valimisasjus võivad sõnaõigusega võtta osa alates esitamiskirjade esitamisest kuni valimiste tagajärgede väljakuulutamise otsustamiseni üks esindaja iga valimisel võistlevate kandidaatide esitamiskirja esitajate poolt (§ 140). Neile esindajaile teatatakse juhatus koosolekuist ülesantud aadressi järgi.

3. peatükk.

Kandidaatide ülesseadmine.

§ 138. Kandidaadid, kelleks võivad olla ainult koja tegevliikmed, esitatakse koja hääleõiguslike liikmete poolt kirjalikult koja juhatusale hiljemalt 25 päeva enne valimiste esimest päeva. Kandidaatide esitamisel kirjalikult

loetakse nimekiri esitatuks sel päeval, mil ta antud Eesti Vabariigi piires posti-asutis.

Paragrahvis 132 tähendatud kuulutuses antakse ühtlasi teada, mis ajal ja kus kohas juhatus või selleks volitatud juhatuse liige võtab vastu isiklikult esitatavaid esitamiskirju.

§ 139. Kandidaatide esitamiskirjad võivad sisaldada 1—25 kandidaati. Esitamiskirjad esitatakse käesoleva paragrahvi juurde lisatud vormi kohaselt hääleõiguslike liikmete poolt nende allkirjadega varustatult, kusjuures juhul, kui esitamiskiri sisaldab 1—15 kandidaati, esitamiskiri tuleb esitada vähemalt viie hääleõigusliku liikme allkirjaga, kui üles seatud on üle 15 kandidaadi, peab esitamiskirjal olema peale viie allkirja veel üks allkiri iga ülesseatud kolme kandidaadi kohta.

Kui esitamiskiri sisaldab rohkem kui 25 kandidaati, loetakse maksvaks järjekorras esimesed 25 kandidaati, kuna teised kustutab juhatus esitamiskirjalt.

Kui esitamiskiri sisaldab väikesema arvu allkirju, kui see esimese lõike kohaselt ülesseatud kandidaatide arvule vastavalt vajalik, loetakse maksvaks vastav arv järjekorras esimesi kandidaate, kuna teised kustutab juhatus esitamiskirjalt.

§ 140. Eelmises (139) paragrahvis tähendatud esitamiskirjadele allakirjutajad määravad oma esindaja, kes võtab osa sõnaõigusega juhatuse koosolekuist valimisasjus (§ 137) ja on volitatud koja juhatusega ajama kõiki valimistega ühendusesolevaid asju. Ei ole määratud esindajat, loetakse selleks esimene allakirjutanu.

Allakirjutajate allkirjad tõestab esimene allakirjutanu või eelmises lõikes tähendatud esindaja, kes võtab endale vastutuse allkirjade tõelikkuse eest.

§ 141. Esitamiskirjadele allakirjutajaks ei või olla isik, kes ise seatud kandidaadiks kas nende samade või teiste allakirjutajate poolt.

Üks ja sama isik võib kirjutada alla ainult ühele esitamiskirjale.

Kui allakirjutajaks on koja liige, kes ise kandideerib samas esitamiskirjas, loetakse ta allkiri maksvusetuks. Kui allakirjutajaks on liige, kes kandideerib varem esitatud või juhatuse poolt varem avatud ühel ja samal päeval postile pandud esitamiskirjas, loetakse ta allkiri maksvusetuks. On aga koja liige, kes varem esitatud või juhatuse poolt varem avatud esitamiskirjale alla kirjutanud, pärast esitatud esitamiskirjas seatud kandidaadiks, kustutatakse ta kandidaatide hulgast ja tema poolt antud allkiri varem esitatud esitamiskirjal jääb püsima.

On üks ja sama koja liige kirjutanud alla mitmele esitamiskirjale, loetakse ta allkiri maksvaks ainult sel esitamiskirjal, mis juhatusele esitatud või avatud juhatuse poolt varem.

§ 142. Ühes kandidaatide esitamiskirjadega esitatakse kõigi kandidaatide teadustused käesolevale paragrahvile lisandatud vormi kohaselt, et nad on nõus kandideerima.

Kandidaadi nõusoleku teadustus ja esitamiskirjale allakirjutanu allkiri, samuti kandidaatide esitamiskiri on tagasivõtmatu.

§ 143. Juhul, kui esitamiskiri ei vasta §§ 138—142 nõuetele, teatab koja juhatus sellest kahepäevasel tähtajal § 140 tähendatud esindajale. Teadustusi puuduste kõrvaldamiseks võib esitada hiljemalt 16 päeva enne valimiste esimest päeva.

Eelmise lõike korras võidakse esitada parandusi esitamiskirjas leiduvate puudulikkude andmete parandamiseks ja täiendamiseks, kusjuures ei ole võimalik nõuda mõne kandidaadi kustutamist või uue kandidaadi esitamiskirja

võtmist, samuti juhul, kui allakirjutajate arv ei vasta § 139 ja 141 ettenähtud arvule, esitamiskirja täiendada uute allkirjadega.

Kui langeb välja mõne allakirjutaja allkiri, toimitakse § 139 viimase lõike kohaselt.

§ 144. Esitamiskirja vastuvõtmisel märgib juhatus või juhatuse poolt selleks volitatud juhatuseleige esitamiskirjale, mis kuupäeval ja kellaajal see vastu võetud või mis kuupäeval ta pandud postile Eesti Vabariigi piires ning viimasel juhul ka, mis kuupäeval ja kellaajal postiga saadetud esitamiskiri avatud.

§ 145. Juhatus tühistab esitamiskirjad, mis ei vasta § 138—142 nõuetele pärast puuduste kõrvaldamist § 143 korras või kui tähtjaks pole esitatud teadustusi puuduste kõrvaldamiseks — kas kogu ulatuses, või kui nõuetele ei vasta üksikud kandidaadid, siis viimased.

§ 146. Kõigi maksvastannustatud kandidaatide kohta koostab juhatus valimisedeli, kuhu kantakse kandidaadid perekonnanime tähestikulises järjekorras, vahet tegematult, millises esitamiskirjas nad esitatud.

Valimisedelid trükitakse juhatuse korraldusel ning saadetakse tähtitud kirjaga kätte hääleõiguslikele liikmetele hiljemalt 14 päeva enne valimiste esimest päeva. Samaks tähtjaks esitatakse valimisedel teadmiseks Põllutöoministrile ning pannakse avalikuks nägemiseks välja juhatuse poolt määratud ruumes.

Ühes valimisedelitega saadab juhatus igale valijale kaks ümbrikku: neist üks suurem, millele märgitud juhatuse aadress ja märkus, et kiri saadetud valimiste asjus, ning teine väikesem, mis varustatud koja pitseriga.

Valismaterjali mittekättesaamine ei anna koja liikmele õigust tõsta vaidlusi valimiste vastu.

4. peatükk.

Valimiste toimetamine.

§ 147. Valimisi toimetatakse § 132 korras määratud ajal isiklikult ja posti teel, kusjuures:

1) isiklikult häälteandmine toimub ühel päeval Tallinnas § 132 korras määratud kohas kella 13 kuni kella 17;

2) posti teel häälteandmine toimub kolmandal, neljandal ja viiendal päeval enne p. 1 tähendatud isikliku hääletamise päeva hääletamis ümbriku (§ 149) äraandmise teel mõnda Vabariigi piires asuvasse postiasutisse.

§ 148. Valimine toimub valimisedeli (§ 146) valija poolt isiklikult või posti kaudu äraandmise teel järgmiselt:

1) kui valija soovib anda hääle kahekümneviiele kandidaadile, märgib ta valimisedeli numbrita 1, 2, 3, 4 kuni 25 need kandidaadid, kelle poolt ja mis järjekorras ta soovib neile hääle anda, jättes teised kandidaadid märkimata;

2) kui valija soovib hääle anda ainult üksikutele kandidaatidele, märgib ta p. 1 tähendatud korras valimisedelil need kandidaadid, kelle poolt ja mis järjekorras ta neile hääle soovib anda, jättes teised kandidaadid märkimata.

On valija märkinud numbrite järjekorras rohkem kui 25 kandidaati, loetakse hääle antuks ainult esimestele 25-le kandidaadile.

On valija märkinud ühe ja sama numbriga rohkem kui ühe kandidaadi, loetakse hääle kõigile ühe ja sama numbriga märgituile mitteantuks.

§ 149. Valija, kes soovib anda oma hääle posti teel, paneb valimisedeli eelmises (148) paragrahvis tähendatud märkustega temale kättesaadetud koja pitseriga varustatud väikesemasse ümbrikku (§ 146) ja kleebib ümbriku kinni.

Sellele ümbrikule ei tohi valija teha mingeid märkusi ega panna sinna muid pabereid peale valimissedeli.

Koja pitseriga märgitud ja kinnikleebitud ümbriku paneb valija talle kättesaadetud suuremasse ümbrikku (§ 146), lisades sinna § 133 tähendatud teatise tema valijate nimekirja võtmise kohta või oma allkirjaga varustatud teatise ja annab selle tähtkirjana § 147 p. 2 tähendatud ajal postiasutisse, kusjuures maksvaks loetakse ainult need hääled, mis kannavad suuremal ümbrikul mõne eesti Vabariigi piires asuva postiasutise templit neist kuupäevadest, mis määratud posti teel hääleandmiseks (§ 147 p. 2).

§ 150. Isiklik häälte äraandmine toimub § 147 p. 1 tähendatud ajal ja kohas, kusjuures häälte vastuvõtmiseks peavad hääletamise ajal viibima kohal vähemalt kolm juhatuseliiget. Hääletamise juures võivad viibida ka § 140 tähendatud esindajad.

Hääletamisruumis võivad viibida kõik hääleõiguslikud koja liikmed, kes seda soovivad.

Valija annab, olles toimunud § 148 ja 149 esimese lõike korras, koja pitseriga varustatud kinnikleebitud ümbriku juhatuseliikme kätte, kes teeb hääle andmise kohta märkuse valijate nimekirjas ja laseb ümbriku valija nähes selleks valmistatud ja juhatus poolt kinnipitseeeritud kasti.

Enne valimiste avamist kontrollib juhatus kõikide juuresolijate nähes, et kast on tühi.

§ 151. Isikliku hääleandmise ajal ei tohi valimisruumis leida aset mingid muud toimingud peale valimiste. Samuti on nii hääletamisruumis kui ka selle kõrvalruumes, eeskodades ja treppidel keelatud igasugune kihutustöö tegemine ja kihutuslehtede üleskleepimine.

Juhatus hoolitseb selle eest, et valimissaladus oleks igale valijale täiesti kindlustatud.

§ 152. Posti teel tulnud valimismaterjali võtavad postilt vastu vähemalt kaks selleks volitatud juhatuseliiget ja panevad need avamatult ja selleks eriti valmistatud ja juhatus poolt kinnipitseeeritud kasti, ühtlasi märkides igale ümbrikule, mis kuupäeval ja kellaajal nad selle postilt vastu võtnud ja koostades akti selle kohta, mitu kirja ja missuguste postitemplitega nad teataval päeval ja kellaajal vastu võtnud ja kasti pannud.

§ 153. Isikliku hääletamise päeval kontrollivad vähemalt kaks juhatuseliiget postiasutises, kas on veel tulnud sisse valimismaterjale ja võtavad jaataval korral need vastu ning toimivad eelmise (152) paragrahvi korras.

§ 154. Isikliku hääletamise päeval kell 11 hommikul peetakse valimiste asjus juhatus koosolek.

Sel koosolekul avatakse posti teel antud häälte kast ja loetakse ära saadetud ümbrikud, jättes need avamata.

Selle järgi jaotatakse kõik ümbrikud postitempli kuupäevade järgi. Ümbrikud, mis pandud postile pärast posti teel valimisteks määratud päeva, eraldatakse.

Selle järgi avatakse õigel ajal postile pandud valimismaterjalide välised ümbrikud ja märgitakse neis sisalduvate andmete (§ 149 teine lõige) järgi valimisnimekirjas ära, kes hääle andnud.

On mõni valija saatnud postiga rohkem kui ühe ümbriku, loetakse maksvaks see, mis kannab varema kuupäeva postitemplit, ühe ja sama postitempliga kuupäeva ümbrikest see, mis avatud varem.

§ 155. Toiminud eelmise (154) paragrahvi korras, paneb juhatus eraldi pakikestesse kõik: 1) maksvakstunnustatud välised ümbrikud, 2) § 149 teises lõikes tähendatud andmed valija isiku kohta, 3) maksvusetuks tunnustatud ümbrikud, 4) mitteõigel ajal postile pandud ümbrikud, kusjuures viimased jäetakse avamata.

§ 156. Maksvakstunnustatud ümbrikes sisalduvad valimissedelite ümbrikud jäetakse avamata ja pannakse kasti, mis jääb kuni häälte lugemisele asumiseni juhatuse hoiu alla.

§ 157. Kui isikliku hääletamise päeval enne hääletamise lõppu tuleb juhatusele veel posti teel saadetud valimismaterjali, toimitakse nendega § 152 korras.

§ 158. Kui isiklik hääletamise aeg lõppenud, suletakse hääletamisruumi uksed ning hääli võivad anda veel need, kes enne uste sulgemist viibisid hääletamisruumis.

Selle järele kuulutab juhatus hääletamise lõppenuks ning asub valimiste tagajärgede selgitamisele avalikul koosolekul.

§ 159. Valimiste tagajärgede selgitamisel toimib juhatus esialgselt järgmises järjekorras:

1) avab isikliku hääletamise valimiskasti ja loeb üle antud ümbrikud, jättes need avamata ning tehes märkuse protokolli, kui ümbrikkude arv ei ühtu nimekirjas isiklikult hääli andnud valijate arvuga;

2) toimib § 157 tähendatud posti teel saadetud valimismaterjalidega § 154 ja 155 korras, eraldades ka need § 157 tähendatud ümbrikud, kelle saatja andnud hääle isiklikult ja tunnustades viimased tühisteks;

3) avab posti teel saadetud häälte ümbrikkude kasti (§ 156);

4) paneb kõik ümbrikud segatult ühisesse kasti.

§ 160. Toiminud eelmise (159) paragrahvi korras, selgitab juhatus ümbrikkude maksvuse küsimuse, tühistades ja jättes avamata ümbrikud, millele valija teinud mingisuguseid märkusi.

Selle järgi avab juhatus kõik maksvakstunnustatud ümbrikud ja võtab neist välja valimissedelid.

§ 161. Juhatus tunnustab maksvusetuks valimissedelid:

1) mis ei vasta § 148 nõudeile;

2) millele valija kirjutanud alla või milles leidub otseseid tunnuseid, mille järgi võib otsustada, kes valija olnud;

3) millest ei selgu, missuguste kandidaatide poolt valija hääletanud;

4) millele tehtud muid märkusi, peale § 148 tähendatute;

5) mida pandud ümbrikku ühest rohkemal arvul, kui nende sisu ei ole sama; on nende sisu aga sama, siis loetakse üks neist maksvaks.

5. peatükk.

Valimiste tagajärgede väljaarvamine.

§ 162. Maksvakstunnustatud valimissedelid loetakse üle ning tehakse kindlaks, kuipalju kogusummas hääli antud.

Selle järgi tehakse kindlaks iga kandidaadi kohta, kui palju tema saanud hääli esimesel, teisel, kolmandal j.n.e. kohal.

§ 163. Igale kandidaadile igal kohal antud häälte arv jagatakse selle arvuga, mitmendal kohal talle need hääled antud. Jagamisest saanud arvude koguarv moodustab kandidaadi võrdlusarvu.

Võrdlusarvude suuruse järjekorras seatakse kokku nimestik kõige hääli-saanud kandidaatide kohta. Ühesuuruse võrdlusarvu saanud kandidaatide järjekorra määramisel antakse eesõigus kandidaadile, kes on vanem aastate poolest.

§ 164. Eelmise (163) paragrahvi korras koostatud nimestiku järgi tun-nustatakse koja nõukogu liikmeiks valituiks 25 esimest kandidaati.

Järgmised häälisaanud kandidaadid jäävad nõukogu liikme kandidaati-deks ja kutsutakse võrdlusarvu suuruse järjekorras koja juhatuse poolt surma läbi või Agronomide koja seaduse § 22 korras omal soovil lahkunud nõukogu liikmete või agronomide koja liikme õiguse või agronomide koja liikme vali-misõiguse kaotanud nõukogu liikmete asemele.

§ 165. Kui kandidaati enam ei ole lahkunu asemele kutsumiseks ja nõu-kogu liikmete arv langeb alla viieteistkümne, võib koja juhatus Põllutööministri nõusolekul kuulutada välja täiendavad valimised. Täiendavail valimistel valitud liikmed ja nende kandidaadid valitakse kuni endiste valimiste tähtaja lõpuni.

6. peatükk.

Järelevalve ja kaebamise kord.

§ 166. Kõige selle kohta, mis valimiste läbiviimisel algusest kuni lõpuni sünnib, peetakse täpne protokoll, mida kinnitavad oma allkirjadega kõik koos-olekust osavõtnud juhatuseliikmed, ning nende soovil ka esitamiskirjade esi-nadajad ja juuresolnud liikmed.

§ 167. Pärast valimiste toimetamise lõppu esitatakse protokoll ühes kogu valismaterjaliga Põllutööministrile.

Kui Põllutööminister leiab valimiste läbiviimises korrarikkumisi, milli-sed avaldavad mõju valimise tagajärgedele, jätab ta valimised kinnitamata ja kirjutab koja juhatusele ette kuulutada välja uued valimised.

Vähemate puuduste korral kirjutab Põllutööminister juhatusele ette puudused kõrvaldada.

Põllutööminister lahendab lõplikult kõik arusaamatused, mis tekivad vali-miste teostamisel.

§ 168. Igal hääleõiguslikul liikmel on õigus kolme päeva jooksul pärast valimiste toimetamise lõppu esitada koja juhatuse kaudu Põllutööministrile kaebusi valimistel asetleidnud korrarikkumise kohta.

§ 169. Kui valimised toimunud seaduspäraselt või vastavad puudused kõrvaldatud, kuulutatakse valimiste tagajärjed koja juhatuse poolt Riigi Teataja Lisas. Valitud isikute volitused algavad valimiste tagajärgede Riigi Teataja Lisas avaldamisega.

Samas korras kuulutatakse ka muudatustest valitute koosseisus.

7. peatükk.

Valimistest mitteosavõtnud koja liikmete vastutusele võtmise kord.

§ 170. Kojas juhatus koostab valijate nimekirjas tehtud märkuste põhjal nimekirja nende koja liikmete kohta, kes ei võtnud osa koja nõukogu valimis-test ja paneb nendele ette hiljemalt kahe nädala jooksul, arvates vastava ette-paneku saamisest, esitada juhatusele seletus valimistest mitteosavõtmise põh-juste kohta.

Antud seletus tuleb põhjendada vajalikkude tõendusmaterjalidega.

Koja juhatus vaatab läbi tähtajal antud seletused kui ka neile lisatud tõendusmaterjalid ja otsustab valimistest mitteosavõtmise põhjuste vabandata-vaiks tunnustamise.

Tunnustab koja juhatus valimistest mitteosavõtmise põhjused vabandata-vaiks, lõpetab ta asjatoimetuse. Valimistest mitteosavõtmise põhjuste mitte-vabandatavaiks tunnustamise korral, samuti kui koja liige pole andnud täht-ajaks sellekohast seletust, annab koja juhatus asja ühes enda motiividega koja distsiplinaarikohtule lahendamiseks.

III osa.

Lõppeeskirjad.

§ 171. Käesolev ajutine kodukord hakkab maksma avaldamisega.

§ 172. Kuni koja juhatuse valimiseni on kõik käesolevas ajutises kodu-korras ettenähtud koja juhatuse ülesanded ja õigused koja elluviimise komiteel.

Lisa § 139 juurde.

Agronoomide koja juhatusele.

Meie, allakirjutanud agronoomide koja hääleõiguslikud liikmed, esitame kandidaatideks agronoomide koja nõukogu valimistel 19... aastal järgmised koja tegevliikmed:

Kandidaatide perekonnanimi ja nimi	Vanus	Elukoht

Esindajaks, kes volitatud meie nimel ajama juhatusega kõiki valimistesse puutuvaid asju ja kes võtab osa sõnaõigusega juhatuse koosolekuist valimiste asjus, määrame hääleõigusliku liikme, kellele palume saata kutsed ja muud teated järgmise aadressi järgi:

Järje-korra nr.	Allakirjutajate perekonnanimi ja nimi	Vanus	Elukoht	Allkiri
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

Tõestan, et kõik eelpooltähendatud agronoomide koja hääleõiguslikud liikmed on käesolevale esitamiskirjale oma käega alla kirjutanud ja vastutan allkirjade tõelikkuse eest.

..... 19...

.....
(esindaja või esimese allakirjutaja allkiri)

Lisa § 142 juurde.

Agronoomide koja juhatusesele.

Teadustan seega, et mina, agronoomide koja tegevliige,
....., aastat vana, kes
elan
olen nõus agronoomide koja valimistel 19... aastal kandideerima agronoomide
koja nõukogu liikme kohale.

.....
(kandidaadi isiklik allkiri)

Peaminister K. Päts.

Põllutööminister N. Talts.

Riigisekretär K. Terras.

611. Välisministeeriumi teadaanne.

Välisministeerium teatab, et 12. juulil 1935 noteeriti Londonis Briti välisministeeriumi arhiivis Eesti ühinemine Londonis 31. mail 1929 allakirjutatud Rahvusvahelise konventsiooniga inimelu kaitseks merel (RT 40 — 1935) ning deponeeriti ratifikatsiooni kiri.

Vastavalt enda artikli 64 eeskirjadele konventsioon jõustub Eesti kohta 12. oktoobril 1935.

Tallinnas, 8. augustil 1935.

Välisminister Jul. Seljamaa.